

**UCHWAŁA NR XXX/183/22
RADY GMINY WIŻAJNY**

z dnia 18 marca 2022 r.

w sprawie przyjęcia „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Wiżajny na lata 2021-2030.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 i 583) Rada Gminy Wiżajny uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Wiżajny na lata 2021 - 2030” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wiżajny.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady
Gminy

Tomasz Zamojski

Załącznik do uchwały Nr XXX/183/22
Rady Gminy Wiżajny
z dnia 18 marca 2022 r.

·
·
·
·
·
·
·
·

•
•
•
•

1. Streszczenie

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiżajny na lata 2021-2030 formułuje szereg zadań do realizacji na jej terenie, które mają wpłynąć na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych. Działania gminy mają istotne znaczenie dla osiągnięcia zamierzonych rezultatów planu. Szczególnie istotne są przedsięwzięcia, które będą promowały i pokazywały wiodącą rolę samorządu w dziedzinie efektywności energetycznej i ochrony klimatu na poziomie lokalnym – samorząd powinien dać odpowiedni przykład mieszkańcom i przedsiębiorcom. Kluczowe działania dla PGN to szczególnie inwestycje w zakresie termomodernizacji budynków, przebudowy dróg oraz montażu instalacji OZE.

Należy wskazać, że dotychczas realizowana polityka Gminy Wiżajny przynosi rezultaty. Godnym podkreślenia jest fakt, że przy rozwoju gminy w okresie ostatnich kilku lat emisje gazów cieplarnianych nie wzrosły, a zużycie energii zostało ograniczone. Również emisje innych zanieczyszczeń (szczególnie pyłów) zostały znacząco ograniczone. Wdrożenie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej jest konieczne dla zachowania, a nawet wzmocnienia istniejących trendów.

Działania w ramach PGN dla Gminy Wiżajny to również wymierne oszczędności dla gminy i jej mieszkańców wynikające z zaoszczędzonej energii (elektryczna, ciepła, paliwa transportowe i in.). Ponadto należy podkreślić inne pośrednie korzyści, takie jak ograniczenie emisji zanieczyszczeń do środowiska (m.in. pyły, benzo(α)piren oraz tlenki azotu i siarki), co będzie miało wpływ na zdrowie i poprawę jakości życia mieszkańców.

Poprzez ograniczenie zużycia energii i wzrost produkcji energii z OZE, realizacja PGN dla Gminy Wiżajny przyczynia się również do poprawy bezpieczeństwa energetycznego obszaru. Przedstawione w Planie cele oraz działania przyczyniają się do realizacji krajowej i unijnej strategii ochrony klimatu. Przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach PGN wpisują się bowiem w zapisy następujących dokumentów strategicznych i aktów prawnych:

- Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030;
- Polityka Energetyczna Polski do 2040 r.;
- Krajowy Plan na Rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030;
- Założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej;
- Krajowy Plan Działania w Zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych;
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności;
- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej;
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku;
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030;
- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030;
- Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej;
- Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego do 2030 r.;
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Suwalskiego na lata 2021-2024;
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 716 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2021 r. poz. 610 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 468 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 110 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 14 grudnia 2018 r. o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji (Dz. U. z 2021 r. poz. 144 z późn. zm.);

oraz regulacji UE:

- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią (Dz. Urz. UE L 285 z 31.10.2009, str. 10, z późn. zm.);
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosfery, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylecia dyrektywy 2001/81/WE (Dz. Urz. UE L 344 z 17.12.2016, str. 1);
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2002 z dnia 11 grudnia 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej (Dz. Urz. UE L 328 z 21.12.2018, str. 210) [z pakietu „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”];
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/844 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej (Dz. Urz. UE L 156 z 19.06.2018, str. 75) [z pakietu „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”];
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 328 z 21.12.2018, str. 82, z późn. zm.) [z pakietu „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”];
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/842 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie od 2021 r. do 2030 r. przyczyniających się do działań na rzecz klimatu w celu wywiązania się z zobowiązań wynikających z Porozumienia paryskiego oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 (Dz. Urz. UE L 156 z 19.06.2018, str. 26);
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/WE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylecia rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 [z pakietu „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”] (Dz. Urz. UE L 328 z 21.12.2018, str. 1, z późn. zm.).

Należy również podkreślić fakt, że realizacja PGN dla gminy powinna pomagać w utrzymaniu konkurencyjności gospodarki jej terenów. Realizacja polityki klimatyczno-energetycznej na poziomie lokalnym to szansa dla gospodarki gminy, którą należy wykorzystać poprzez konsekwentne działania skierowane na „zazielenienie” lokalnej gospodarki – władze gminy powinny zaangażować się i wspierać podobne inicjatywy jak opisane powyżej, a także inne, które będą wpisywały się w politykę niskoemisyjnego rozwoju.

2. Wstęp

2.1. Cel i zakres PGN

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiżajny na lata 2021-2030 (zwany dalej: PGN) będzie realizowany na obszarze objętym Programem ochrony powietrza dla strefy podlaskiej, a więc przyczyni się do poprawy jakości powietrza na obszarze objętym „Oceną poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacją stref województwa podlaskiego w 2020 roku”.

Zgodnie z tym dokumentem w strefie podlaskiej zanotowano przekroczenie norm jakości powietrza:

- poziomu dopuszczalnego dla dozy dla pyłu zawieszonego PM10, określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi,
- poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM2,5 (II faza) – stężenie średnioroczne, kryterium ochrona zdrowia ludzi,
- poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10, określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi,
- poziomu celu długoterminowego stężeń ozonu (max 8-h) określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi,
- poziomu celu długoterminowego stężeń ozonu (AOT40) określonego ze względu na ochronę roślin.

Konieczność opracowania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej wiązała się z ratyfikowanym przez Polskę Protokołem z Kioto oraz przyjętym przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku pakietem klimatyczno-energetycznym, które skutkują szeregiem obowiązków, w tym w szczególności koniecznością redukcji emisji gazów cieplarnianych i zużycia energii, a także zwiększenia udziału wykorzystania energii z odnawialnych źródeł. Obecnie realizacja zapisów dokumentu związana jest z realizacją Ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030.

PGN obejmuje obszar geograficzny gminy, czyli teren, w którym władze mają wpływ na zużycie energii w perspektywie długoterminowej.

Program Gospodarki Niskoemisyjnej:

- nie może być traktowany jako dokument skończony;
- zmienia się w czasie;
- wymaga analizowania prowadzonych działań;
- wymaga analizowania rozwoju gminy;
- musi być monitorowany;
- musi być aktualizowany;
- umożliwia finansowanie wielu działań ze środków zewnętrznych w perspektywie finansowej 2021-2027.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie planu działań i jego uwarunkowań, służących redukcji zużycia energii finalnej na terenie Gminy Wiżajny, a przez to redukcji emisji gazów cieplarnianych (CO₂).

W ramach przygotowania niniejszego dokumentu wykonano inwentaryzację emisji gazów cieplarnianych z obszaru gminy (emisja bazowa oraz kontrolna), a także przeanalizowano uwarunkowania i możliwości redukcji zużycia energii, a w konsekwencji ograniczenie emisji CO₂ do atmosfery.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej jest kluczowym dokumentem pokazującym sposób, w jaki Gmina Wiżajny zamierza osiągnąć cele wyznaczone do realizacji w zakresie ograniczenia niskiej emisji na terenie gminy.

Dokument ten stanowi aktualizację i kontynuację zapisów Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Wiżajny opracowanego w 2016 r.

2.2. Metodologia opracowania PGN

PGN został opracowany zgodnie z wytycznymi do Planu gospodarki niskoemisyjnej zawartymi w Poradniku „Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii?”. Struktura dokumentu została także określona w załączniku nr 9 do Regulaminu Konkursu nr 2/POiŚ/9.3/2013 „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej Planu gospodarki niskoemisyjnej” i została wykorzystana w przedmiotowym opracowaniu:

1. Streszczenie.
2. Ogólna Strategia.
 - §Cele strategiczne i szczegółowe.
 - §Stan obecny.
 - §Identyfikacja sektorów problemowych.
 - §Aspekty organizacyjne i finansowe (struktury organizacyjne, zasoby ludzkie, zaangażowane strony, budżet, źródła finansowania inwestycji, środki finansowe na monitoring i ocenę).
3. Wyniki bazowej inwentaryzacji emisji CO₂.
4. Działania/zadania i środki zaplanowane na cały okres objęty planem.

3. Cele strategiczne i szczegółowe

Wizja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiżajny jest następująca:

Gmina Wiżajny gminą o zrównoważonej i zintegrowanej gospodarce energetycznej, wykorzystującej odnawialne źródła energii, dążącej do redukcji zużycia energii oraz emisji dwutlenku węgla w perspektywie do 2030 r.

Cele określone w przedmiotowym dokumencie zostały zhierarchizowane na dwóch poziomach: strategicznym (cel strategiczny) i operacyjnym (cele szczegółowe). Cel strategiczny określa długoterminowe kierunki działania, natomiast cele szczegółowe stanowią jego uzupełnienie.

Priorytetem Gminy Wiżajny w kontekście ochrony powietrza (nieraz zapomnianego komponentu środowiska naturalnego) jest redukcja emisji dwutlenku węgla, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcja zużycia energii finalnej do 2030 roku.

Cel strategiczny: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 30,5%, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcja zużycia energii finalnej o 32,0% do 2030 r. w porównaniu do roku bazowego.

Cele szczegółowe dokumentu PGN są następujące:

Cel szczegółowy 1: Poprawa efektywności energetycznej;

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych;

Cel szczegółowy 3: Ograniczenie emisji z transportu;

Cel szczegółowy 4: Ograniczenie niskiej emisji do powietrza z obszaru gminy.

4. Opis stanu obecnego

4.1. Położenie i podział administracyjny gminy

Gmina Wiżajny leży w północno-wschodniej części Polski w województwie podlaskim. Jest najbardziej wysuniętą na północ gminą wchodzącą w skład powiatu suwalskiego. Gmina Wiżajny graniczy z następującymi gminami: Rutka – Tartak, Jeleniewo, Przerośl (powiat suwalski) oraz z gminą Dubeninki (województwo warmińsko – mazurskie). Gmina sąsiaduje również z Litwą.

Rysunek . Położenie Gminy Wiżajny na tle powiatu suwalskiego

Gmina Wiązajny zajmuje obszar o powierzchni 111,90 km².

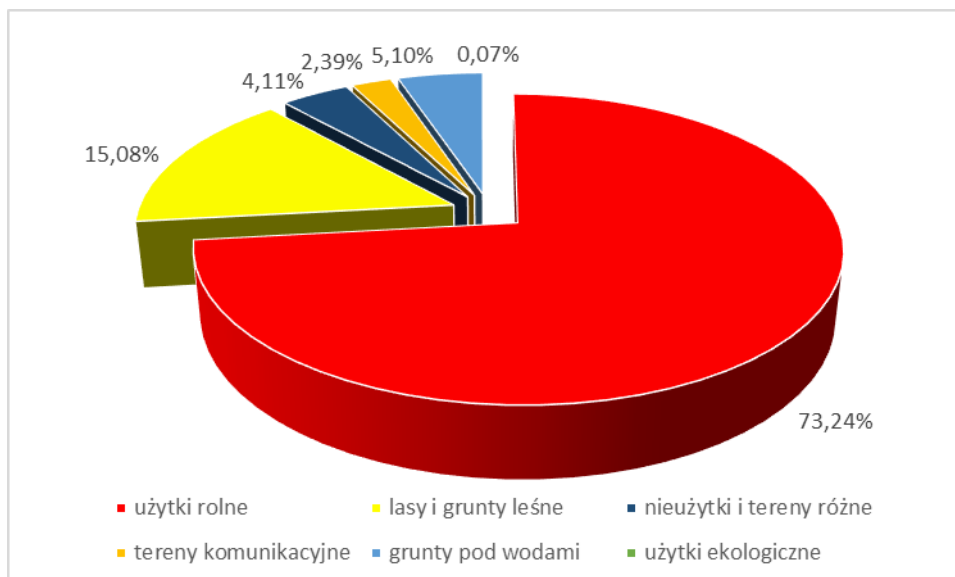
Tabela . Podział zagospodarowania powierzchni Gminy Wiązajny

Lp.	Wyszczególnienie	J. m.	Wartość
1	użytki rolne, w tym:	ha	8 195
	grunty orne	ha	5 195
	sady	ha	10
	łąki	ha	881
	pastwiska	ha	1 778
	grunty rolne zabudowane	ha	188
	grunty pod stawami i rowami	ha	32
	grunty rolne zadrzewione	ha	111
2	lasy i grunty leśne	ha	1 688
3	nieużytki i tereny różne	ha	460
4	tereny komunikacyjne	ha	268
5	grunty pod wodami	ha	571
6	użytki ekologiczne	ha	8
Razem		ha	11 190

Źródło: Dane Urzędu Gminy Wiązajny, stan na 31.12.2020 r.

Na terenie Gminy Wiązajny – zgodnie z danymi zaprezentowanymi w tabeli 1 i na wykresie 1 – przeważają użytki rolne stanowiące 73,24% powierzchni gminy ogółem, lasy i grunty leśne pokrywają 15,08%, nieużytki i tereny różne – 4,11%, tereny komunikacyjne – 2,39%, grunty pod wodami – 5,10%, użytki ekologiczne – 0,07%.

Wykres . Struktura zagospodarowania powierzchni Gminy Wiązajny

Źródło: Dane Urzędu Gminy Wizajny

W skład Gminy Wizajny wchodzi 36 miejscowości, z których najwięcej mieszkańców posiadają Wizajny – siedziba władz gminnych, zaś miejscowościami charakteryzującymi się najmniejszym potencjałem ludnościowym są Stołupianka, Kłajpedka oraz Stara Hańcza.

4.2. Sytuacja demograficzna

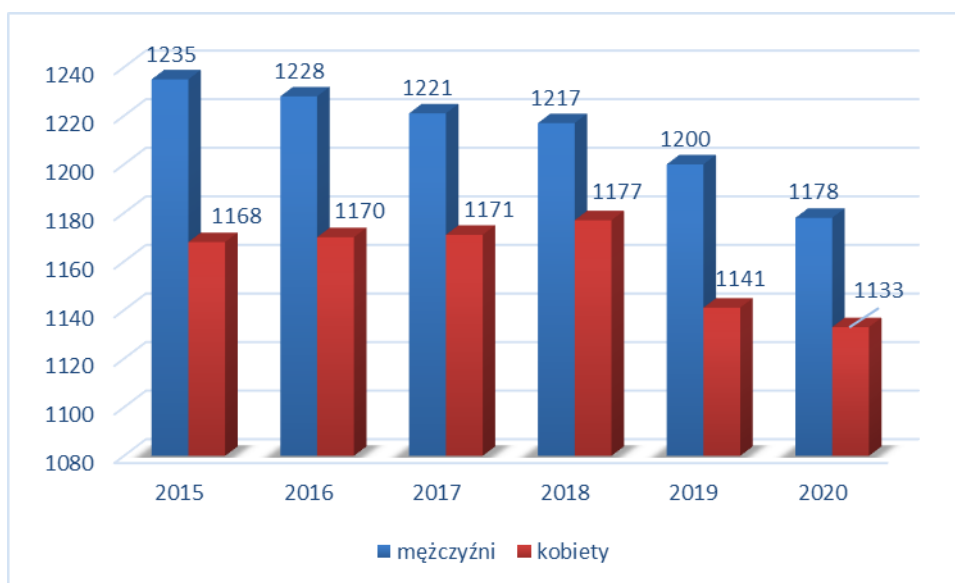
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2020 roku na terenie Gminy Wizajny zamieszkiwało 2 311 osób. W analizowanych latach na terenie gminy więcej było mężczyzn niż kobiet.

Tabela . Stan ludności zamieszkującej teren Gminy Wizajny w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem, miejsce zamieszkania, stan na 31 XII							
ogółem	osoba	2 403	2 398	2 392	2 394	2 341	2 311
mężczyźni	osoba	1 235	1 228	1 221	1 217	1 200	1 178
kobiety	osoba	1 168	1 170	1 171	1 177	1 141	1 133

Źródło: Dane GUS

Wykres . Ludność zamieszkująca teren gminy według płci, stan na 31 XII

Źródło: Dane GUS

Współczynnik feminizacji, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2015 – 2020 utrzymywał się na podobnym poziomie i oscylował pomiędzy 95 a 97 osób. Najwyższy wystąpił w 2018 r. (97). Jest to współczynnik określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

Gęstość zaludnienia zaś w 2020 roku wyniosła 21 osób na 1 km². Utrzymuje się ona na tym poziomie we wszystkich analizowanych latach.

Tabela . Ludność na terenie Gminy Wiżajny w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem							
w wieku przedprodukcyjnym	%	18,4	18,2	18,4	19,3	18,8	18,4
w wieku produkcyjnym	%	60,9	60,9	60,4	59,4	59,3	59,2
w wieku poprodukcyjnym	%	20,8	20,9	21,2	21,3	22	22,4
Współczynnik feminizacji							
ogółem	osoba	95	95	96	97	95	96
Gęstość zaludnienia oraz wskaźniki							
ludność na 1 km ²	osoba	21	21	21	21	21	21
zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	osoba	0,8	-2,1	-2,5	0,8	-22,1	-12,8
Wskaźniki obciążenia demograficznego							
współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	osoba	26,6	26,7	28,1	28,1	29,6	29,9
odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	osoba	17,7	17,8	18,4	18,3	19,1	19,4

Źródło: Dane GUS

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w 2020 r. wyniósł 29,9 osób i był najwyższy w analizowanych latach. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem w 2020 r. wyniósł 19,4 osób. Podobnie jak w przypadku wspomnianego współczynnika wynik ten był najwyższy z analizowanych lat.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na terenie Gminy Wiżajny brak jednolitej tendencji w przyroście naturalnym w analizowanych latach. Najgorsza sytuacja wystąpiła w 2020 r., kiedy przyrost naturalny osiągnął poziom: -15. Dodatni przyrost naturalny wystąpił w 2017 r. Zerowy zaś w 2015 r.

W 2020 r. przyrost naturalny wśród kobiet osiągnął wynik dodatni, wśród mężczyzn był zaś wynik ujemny. Ujemny wynik przyrostu naturalnego oznacza, że było więcej zgonów niż urodzeń. Dodatni sytuację odwrotną.

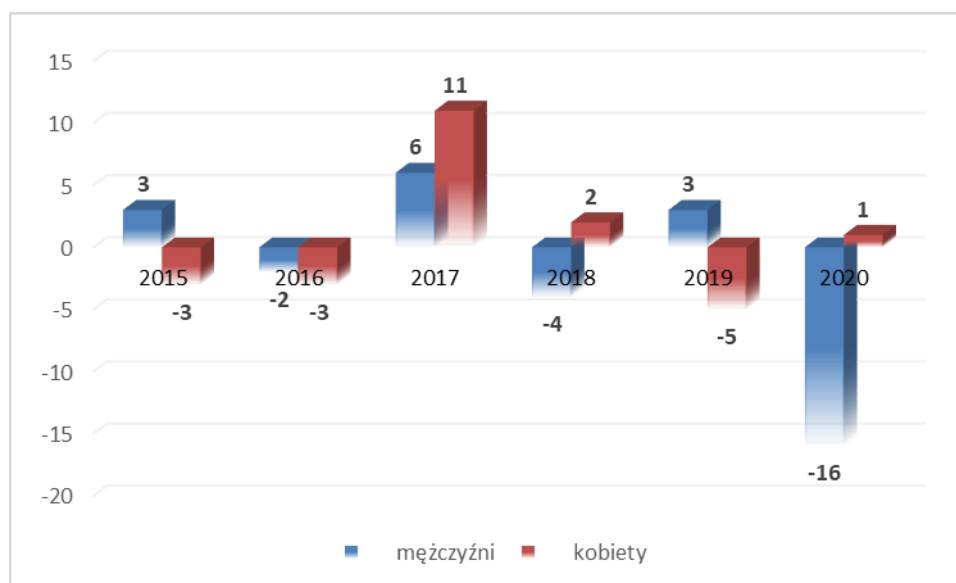
Tabela . Ruch naturalny na terenie Gminy Wiżajny w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe						
ogółem	29	23	42	31	23	16
mężczyźni	14	12	23	16	15	5
kobiety	15	11	19	15	8	11
Zgony ogółem						
ogółem	29	28	25	33	25	31
mężczyźni	11	14	17	20	12	21
kobiety	18	14	8	13	13	10
Zgony niemowląt						

ogółem	0	1	1	0	0	0
kobiety	0	1	1	0	0	0
Przyrost naturalny						
ogółem	0	-5	17	-2	-2	-15
mężczyźni	3	-2	6	-4	3	-16
kobiety	-3	-3	11	2	-5	1

Źródło: Dane GUS

Wykres . Przyrost naturalny według płci w latach 2015-2020

Źródło: Dane GUS

Saldo migracji wewnętrznych w 2020 roku w Gminie Wizajny, według danych GUS, wyniosło -17. Migracje zagraniczne w analizowanych latach odgrywały marginalną rolę i miały jedynie niewielki wpływ na saldo migracji ogółem.

Tabela . Migracje wewnętrzne i zagraniczne w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
zameldowania w ruchu wewnętrznym							
ogółem	osoba	18	15	15	23	6	11
mężczyźni	osoba	5	4	4	8	3	6
kobiety	osoba	13	11	11	15	3	5
zameldowania z zagranicy							
ogółem	osoba	0	0	0	2	0	0
mężczyźni	osoba	0	0	0	1	0	0
kobiety	osoba	0	0	0	1	0	0
wymeldowania w ruchu wewnętrznym							
ogółem	osoba	41	33	42	35	62	28
mężczyźni	osoba	18	18	14	13	23	12
kobiety	osoba	23	15	28	22	39	16
wymeldowania za granicę							
ogółem	osoba	0	0	0	0	4	0
mężczyźni	osoba	0	0	0	0	1	0
kobiety	osoba	0	0	0	0	3	0
saldo migracji wewnętrznych							

ogółem	osoba	-23	-18	-27	-12	-56	-17
mężczyźni	osoba	-13	-14	-10	-5	-20	-6
kobiety	osoba	-10	-4	-17	-7	-36	-11
saldo migracji zagranicznych							
ogółem	osoba	0	0	0	2	-4	0
mężczyźni	osoba	0	0	0	1	-1	0
kobiety	osoba	0	0	0	1	-3	0
zameldowania ogółem							
ogółem	osoba	0	15	15	25	6	11
mężczyźni	osoba	0	4	4	9	3	6
kobiety	osoba	0	11	11	16	3	5
wymeldowania ogółem							
ogółem	osoba	0	33	42	35	66	28
mężczyźni	osoba	0	18	14	13	24	12
kobiety	osoba	0	15	28	22	42	16
saldo migracji ogółem							
ogółem	osoba	0	-18	-27	-10	-60	-17
mężczyźni	osoba	0	-14	-10	-4	-21	-6
kobiety	osoba	0	-4	-17	-6	-39	-11

Źródło: Dane GUS

4.3. Sytuacja gospodarcza

Na terenie Gminy Wizajny – zgodnie z danymi GUS – w 2020 roku istniały 133 podmioty gospodarki narodowej, z czego sektor prywatny reprezentowało 125 podmiotów. Największą ilość podmiotów prywatnych stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - w 2020 roku było ich 106.

Tabela . Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według sektorów własnościowych w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Podmioty wg sektorów własnościowych						
podmioty gospodarki narodowej ogółem	130	126	127	128	138	133
sektor publiczny - ogółem	9	9	9	9	8	8
sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	5	5	5	5	4	4
sektor prywatny - ogółem	121	117	118	119	130	125
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	100	96	96	100	111	106
sektor prywatny - spółki handlowe	2	2	2	3	4	4
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	1	1	1	1	1
sektor prywatny - spółdzielnie	1	1	1	0	0	0
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	6	6	7	7	6	6

Źródło: Dane GUS

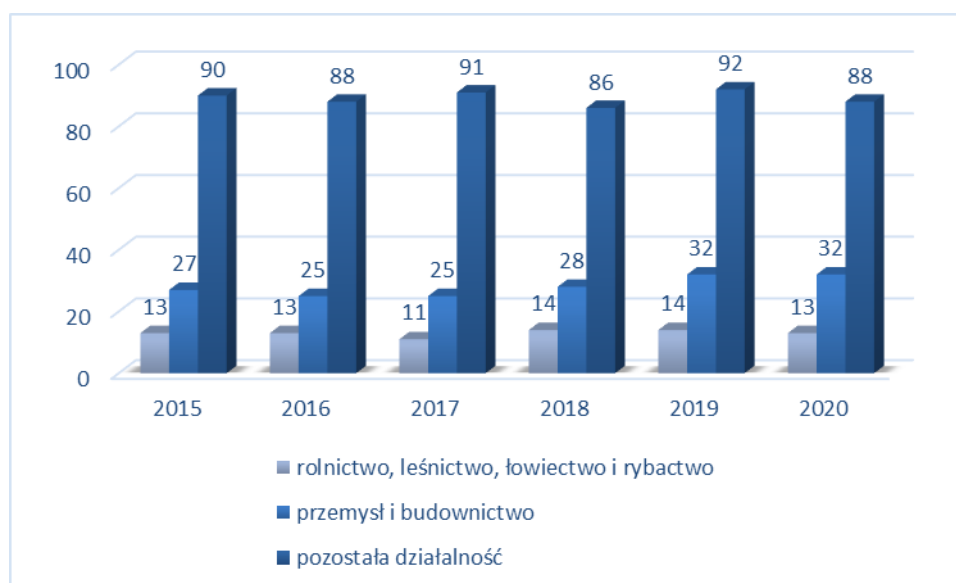
Na sektor publiczny składają się głównie państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, w 2020 roku było ich 4, sektor publiczny ogółem liczył 8 podmiotów. Na sektor prywatny oprócz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą składają się również spółki handlowe (4), spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (1) oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne (6).

Tabela . Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według grup rodzajów działalności PKD 2007

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007						
ogółem	130	126	127	128	138	133
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	13	13	11	14	14	13
przemysł i budownictwo	27	25	25	28	32	32
pozostała działalność	90	88	91	86	92	88

Źródło: Dane GUS

Wykres . Podmioty według grup rodzajów działalności PKD 2007 w latach 2015-2020

Źródło: Dane GUS

Analizując podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według grup rodzajów działalności PKD 2007 można zauważyć, że w 2020 roku na terenie Gminy Wiżajny najwięcej podmiotów zajmowało się pozostałą działalnością – 88, a najmniej rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – 13.

Zgodnie z danymi GUS pochodzącymi z Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. na terenie Gminy Wiżajny działało 561 gospodarstw rolnych. Dominowały gospodarstwa powyżej 15 ha stanowiące 39,93% ogółu gospodarstw.

Tabela . Gospodarstwa rolne ogółem na terenie Gminy Wiżajny

Wyszczególnienie	Ilość gospodarstw
ogółem	561
do 1 ha włącznie	82
1 - 5 ha	81
5 - 10 ha	79
10 - 15 ha	95
15 ha i więcej	224

Źródło: Dane GUS, PSR 2010

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (Powszechny Spis Rolny z 2010 roku) najwięcej gospodarstw zajmowało się uprawą zbóż – 380.

Tabela . Gospodarstwa rolne z uprawą na terenie Gminy Wiżajny

Wyszczególnienie	Ilość gospodarstw
ogółem	437
zboża razem	380
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	380
ziemniaki	282

Źródło: Dane GUS, PSR 2010

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego pochodzących z Powszechnego Spisu Rolnego 2010 najwięcej na terenie gminy było gospodarstw rolnych stosujących nawozy mineralne (341) a najmniej potasowe (6). Szczegółowe dane w tym zakresie zaprezentowano w tabeli 10.

Tabela . Gospodarstwa stosujące nawozy mineralne i wapniowe na terenie Gminy Wiżajny

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw
mineralne	341
azotowe	336
fosforowe	11
potasowe	6
wieloskładnikowe	165
wapniowe	29

Źródło: Dane GUS, PSR 2010

4.4. Budownictwo/mieszkalnictwo/rozwój przestrzenny

Na terenie Gminy Wiżajny istnieje 648 mieszkań (dane GUS za 2020 r.). Ich powierzchnia wyniosła 63 206 m². W analizowanych latach wzrastała zarówno liczba mieszkań, jak i ich powierzchnia użytkowa.

Tabela . Zasoby mieszkaniowe Gminy Wiżajny w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
mieszkania	-	638	642	642	643	644	648
izby	-	2 914	2 939	2 939	2 949	2 956	2 980
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	61 143	62 004	62 004	62 459	62 599	63 206

Źródło: Dane GUS

W latach 2015-2020 poziom wyposażenia mieszkań w instalacje wzrósł i to zarówno w odniesieniu do wodociągu, ustępu splukiwanego, łazienki, jak i centralnego ogrzewania. Bez zmian został jedynie poziom wyposażenia w gaz sieciowy, którego nadal brak.

W 2020 roku 91,8% mieszkań wyposażonych było w wodociąg, 86,1% - w łazienkę i 71,6% - w centralne ogrzewanie.

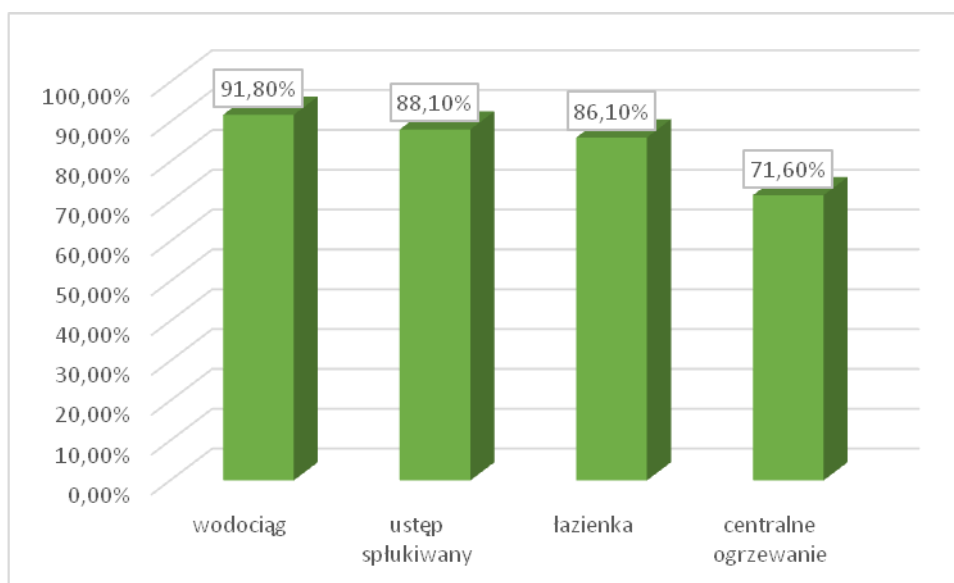
Tabela . Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno – sanitarne na terenie Gminy Wiżajny w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne, ogółem							
wodociąg	-	580	584	584	590	591	595

ustęp splukiwany	-	556	560	560	566	567	571
łazienka	-	543	547	547	553	554	558
centralne ogrzewanie	-	449	453	453	459	460	464
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań							
wodociąg	%	90,9	91,0	91,0	91,8	91,8	91,8
ustęp splukiwany	%	87,1	87,2	87,2	88,0	88,0	88,1
łazienka	%	85,1	85,2	85,2	86,0	86,0	86,1
centralne ogrzewanie	%	70,4	70,6	70,6	71,4	71,4	71,6

Źródło: Dane GUS

Wykres . Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno – sanitarne, 2020 r.

Źródło: Dane GUS

W 2020 roku na terenie Gminy Wizajny, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej wyniosła 142,9 km, korzystało z niej 88,1% mieszkańców, czyli 2 035 osób. Długość sieci kanalizacyjnej wyniosła zaś 11,3 km i korzystało z niej 608 osób (26,3% mieszkańców).

Tabela . Urządzenia sieciowe na terenie Gminy Wizajny w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wodociągi							
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	142,9	142,9	142,9	142,9	142,9	142,9
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	514	517	536	536	540	546
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	126,0	116,0	112,0	132,0	142,9	143,0
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	2 100	2 097	2 101	2 103	2 058	2 035
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	52,7	48,6	46,7	55,2	60,6	61,6
Kanalizacja							
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	11,5	11,5	11,3	11,3	11,3	11,3
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	133	130	115	115	115	115

ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	20,7	21,0	15,0	20,0	19,6	19,0
ścieki oczyszczane odprowadzone	dam ³	15,0	15,0	15,0	15,0	16,0	15,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	683	674	629	630	616	608
Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej - w % ogółu budynków mieszkalnych							
wodociąg	%	87,1	88,0	90,4	90,4	91,1	92,1
kanalizacja	%	18,4	18,6	19,4	19,4	19,4	19,4
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności							
wodociąg	%	87,4	87,4	87,8	87,8	87,9	88,1
kanalizacja	%	28,4	28,1	26,3	26,3	26,3	26,3
Przedsiębiorstwa świadczące usługi w gminie w badanym roku							
przedsiębiorstwa świadczące usługę (dostarczające wodę)	szt.	1	1	1	1	1	1

Źródło: Dane GUS

4.5. Energetyka

Na terenie Gminy Wiżajny nie funkcjonuje sieć ciepłownicza ani gazowa. Dostępna jest natomiast infrastruktura energetyczna zaopatrująca mieszkańców w energię elektryczną. Biorąc pod uwagę dane GUS należy stwierdzić, że ilość odbiorców oraz zużycie energii elektrycznej w Gminie Wiżajny stale wzrasta.

4.6. Jakość powietrza

Zgodnie z „Roczną Oceną Jakości Powietrza w Województwie Podlaskim Raport Wojewódzki za rok 2020” w tymże roku zanieczyszczenie powietrza benzo(a)pirenem wpłynęło na zaklasyfikowanie obu stref województwa do klasy C (W województwie podlaskim, występują dwie strefy: aglomeracja białostocka (kod PL2001), stanowiąca obszar powiatu miasta Białystok oraz strefa podlaska (kod PL2002), obejmująca pozostałe tereny województwa (w tym m.in.: Gminę Wiżajny)). Na występowanie dużych obszarów, na których przekraczany jest poziom docelowy benzo(a)pirenu, wskazują również rozkłady stężeń wykonane z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla 2020 roku wykonanego przez IOŚ-PIB. W 2019 roku, w województwie podlaskim, nie odnotowano przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu, jednak otrzymane wyniki były na granicy poziomu docelowego. Do tego w 2019 roku nie prowadzono badań tego wskaźnika na stacji pomiarowej w Łomży (co mogło mieć wpływ na wyniki pomiarów w strefie).

Przekroczenia w zakresie pyłów zawieszonych związane są z emisją pochodzącą głównie z indywidualnych źródeł niskiej emisji, w okresie grzewczym. Obszarem przekroczeń w strefie podlaskiej jest miasto Łomża. Na stacji pomiarowej zlokalizowanej w tym mieście co roku odnotowywane są wysokie stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} (II faza). W 2020 r. w Łomży, została przekroczona również dozwolona liczba przekroczeń stężenia średniodobowego dla pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz został przekroczony poziom docelowy określony dla stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM₁₀.

Przekroczenia w zakresie ozonu wystąpiły na obszarze Aglomeracji Białostockiej i strefy podlaskiej. Za przyczynę występowania wysokich stężeń 8-godzinnych ozonu, przekraczających poziom 120 µg/m³, oprócz napływów z południowej i południowo-zachodniej Europy uznaje się: przemiany fotochemiczne prekursorów ozonu pod wpływem promieniowania UVB, niekorzystne warunki meteorologiczne, a także naturalne źródła emisji prekursorów ozonu.

Od lat w obu strefach województwa, w Aglomeracji Białostockiej oraz strefie podlaskiej, nie odnotowuje się przekroczeń zanieczyszczeń gazowych: dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla, benzenu oraz zawartości metali ciężkich oznaczanych w pyłe zawieszonym PM₁₀.

Tabele 14 i 15 przedstawiają podsumowanie wyników pomiarów w strefie podlaskiej.

Tabela . Podsumowanie wyników oceny ze względu na ochronę zdrowia, strefa podlaska

Zanieczyszczenie	Klasa strefy
SO ₂	A

NO ₂	A
C ₆ H ₆	A
CO	A
O ₃ (wg poziomu docelowego)	A
O ₃ (wg poziomu celu długoterminowego)	D2
PM10 (klasa strefy)	C
PM10 (Klasa strefy dla czasu uśredniania - 24 godz)	C
PM10 (Klasa strefy dla czasu uśredniania – rok)	A
Pb	A
As	A
Cd	A
Ni	A
B(a)P	C
PM2.5	C1

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2020

Tabela . Ocena ze względu na ochronę roślin, strefa podlaska

Zanieczyszczenie	Klasa strefy
SO ₂	A
NO _x	A
O ₃ ¹	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2020

¹ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

W strefie podlaskiej (zgodnie z „Roczną oceną jakości powietrza w województwie podlaskim Raport wojewódzki za rok 2020”) zanotowano przekroczenia norm jakości powietrza:

· poziomu dopuszczalnego dla doby dla pyłu zawieszonego PM10, określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi,

· poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM2,5 (II faza) – stężenie średnioroczne, kryterium ochrona zdrowia ludzi,

· poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10, określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi,

· poziomu celu długoterminowego stężeń ozonu (max 8-h) określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi,

· poziomu celu długoterminowego stężeń ozonu (AOT40) określonego ze względu na ochronę roślin.

Od lat w obu strefach województwa, w Aglomeracji Białostockiej oraz strefie podlaskiej, nie odnotowuje się przekroczeń zanieczyszczeń gazowych: dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla, benzenu oraz zawartości metali ciężkich oznaczanych w pyłe zawieszonym PM10.

4.7. Transport

Główny układ komunikacyjny Gminy Wiżajny tworzą:

- 1) Droga wojewódzka nr 651 (Gołdap – Wiżajny – Sejny);
- 2) Drogi powiatowe wskazane w tabeli 16;
- 3) Drogi gminne wymienione w tabeli 17.

Tabela . Drogi powiatowe przebiegające przez teren Gminy Wiżajny

Wyszczególnienie	km od	km do	długość
1091B Przerośl - Prawy Las - granica województwa -Działówek	9+840	12+645	2,805

1094B Olszanka - Blenda - Przełomka - Mierkinie - Okliny –Rogożajny Małe	8+000	18+070	10,07
1127B Wiżajny - Smolniki – Sidory	0+000	9+123	9,123
1128B Wiżajny - Stankuny - Wiłkupie - Wiżajny	0+000	11+980	11,98
1129B Wiżajny - Ejszeryszki - Rutka -Tartak	0+000	6+100	6,1
RAZEM	-	-	40,078

Źródło: Dane Urzędu Gminy Wiżajny, stan na 31.12.2020 r.

Tabela . Wykaz dróg gminnych na terenie Gminy Wiżajny

Lp.	Numer drogi	Nazwa drogi	Opis przebiegu drogi o nadanym numerze		Długość odcinka	Numeracja wewnętrzna
			Początek odcinka drogi	Koniec odcinka drogi		
1	101501 B	Wiżajny - Wiłkupie	DP 1128 B	DP 1128 B	4,597	G101501
2	101502 B	Wiżajny - Sudawskie	DP 1129 B	Granica Państwa (Litwa)	4,642	G101502
3	101503 B	Burniszki - Granica Państwa	DP 1128 B	Granica Państwa (Litwa)	1,880	G101503
4	101504 B	Grzybina - Burniszki - Granica Państwa	DP 1128 B	Granica Państwa (Litwa)	2,390	G101504
5	101505 B	Burniszki - Stankuny	DP 1128 B	DP 1128 B	1,535	G101505
6	101506 B	Wiżajny - Grzybina	DW 651	dz. ew. nr 36	1,865	G101506.1
7	101506 B	Wiżajny - Grzybina	DW 651	DG G101506.1	0,243	G101506.2
8	101507 B	Wysokie - Kamionka	DP 1129 B	DG G101508	2,333	G101507
9	101508 B	przez wieś Wiżajny	DW 651	DP 1129 B	3,276	G101508
10	101509 B	Maszutkinie - Rowełe	DP 1129 B	Granica gminy (Gmina Rutka - Tartak)	3,717	G101509
11	101510 B	Rogożajny Wielkie - Rowełe	DP 1127 B	Granica gminy (Gmina Rutka - Tartak)	2,873	G101510
12	101511 B	Wiżajny - Marianka	DW 651	DG G101510	1,903	G101511
13	101512 B	Marianka - Poplin	DG G101510	DG G101513	3,470	G101512
14	101513 B	Soliny - Bondziszki	DP 1127 B	Granica gminy (Gmina Rutka - Tartak)	0,735	G101513
15	101514 B	Wiżajny - Bolcie	DW 651	DW 651	1,946	G101514
16	101515 B	przez wieś Bolcie	DW 651	DG G101516	1,809	G101515
17	101516 B	Bolcie - Leszkiemie	DW 651	DG G101518	2,666	G101516
18	101517 B	Wiżajny - Wiżgóry	DP 1127 B	DG G101518	2,610	G101517
19	101518 B	Wiżgóry - Mauda	DP 1094 B	Granica gminy (Gmina Dubieninki)	4,484	G101518
20	101519 B	Okliny - Mauda	DP 1094 B	DG G101518	2,410	G101519
21	101520 B	Dziadówek - Dzierwany	DG G101522	DG G101525	1,199	G101520
22	101521 B	Kłajpeda - Antosin	DP 1094 B	DP 1094 B	4,054	G101521
23	101522 B	Kłajpeda - Sześciwłóki	DP 1094 B	DG G101524	3,454	G101522
24	101523 B	Okliny - Sześciwłóki	DP 1094 B	DG G101524	1,458	G101523
25	101524 B	Rogożajny Wielkie - Ługiele	DP 1127 B	DG G101525	4,906	G101524
26	101525 B	Smolniki - Ługiele - Dzierwany	DG G101527	Granica gminy (Gmina Rutka - Tartak)	3,522	G101525

27	101526 B	Żelazkowizna - Użmauda	DP 1091 B	DG G101521	0,932	G101526
28	101527 B	Dzierwany - Mierkinie	DP 1094 B	DG101525	1,745	G101527
29	101528 B	Kłajpeda - Kłajpedka	DP 1094 B	Granica gminy (Gmina Dubieninki)	2,162	G101528
30	101529 B	przez wieś Wiżajny	DG G101502	DG G101501	1,413	G101529
31	101530 B	przez wieś Wiżajny	DW 651	DG G101508	2,032	G101530
32	101531 B	ul. Szkolna	DP 1129 B	DP 1128 B	0,341	G101531.1
33	101531 B	ul. Szkolna	DG G101531.1	DG G101532.1	0,063	G101531.2
34	101532 B	ul. Rynek	DP 1129 B	DP 1128 B	0,253	G101532.1
35	101532 B	ul. Rynek	DG G101532	DG G101533	0,110	G101532.2
36	101533 B	ul. Ogrodowa	DP 1129 B	DP 1128 B	0,301	G101533
37	101534 B	ul. Krótka	DW 651	DP 1128 B	0,170	G101534
38	101535 B	ul. Półwysep	DP 1128 B	dz. ew. nr 273/4	0,266	G101535
39	101536 B	ul. Suwalska	DP 1128 B	DG G101532.2	0,080	G101536
40	101537 B	droga bez nazwy	DP 1128 B	DG G101535	0,071	G101537
41	101538 B	ul. Wierzbołowska	DP 1128 B	dz. ew. nr 12/7	0,395	G101538
42	101539 B	Rogożajny Małe - Marianka	DP 1127 B	DG G101510	0,744	G101539
Suma:					81,055	

Źródło: Dane Urzędu Gminy Wiżajny, stan na 31.12.2020 r.

Zgodnie z danymi GUS, na terenie Gminy Wiżajny dostępny jest 1,0 km ścieżek rowerowych.

W zakresie transportu publicznego mieszkańcy mogą skorzystać z 34 przystanków znajdujących się w granicach gminy.

4.8. Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Wiżajny źródłami wytwarzanych odpadów są:

- przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą,
- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe czy niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- obszary ogrodów, parków, cmentarzy czy targowisk itp.,
- ulice i place.

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, jak również ich struktura oraz skład są uzależnione od różnych uwarunkowań lokalnych. Należą do nich: poziom rozwoju gospodarczego obszaru, zamożność społeczeństwa, rodzaj zabudowy mieszkalnej, sposób gospodarowania zasobami, przyzwyczajenia w konsumpcji dóbr materialnych, a także cechy charakterologiczne mieszkańców i ich podatność na edukację ekologiczną.

Zgodnie z danymi GUS – w 2020 roku na terenie Gminy Wiżajny zebrano 383,33 t odpadów. Na jednego mieszkańca przypadało 70,4 kg odpadów zmieszanych. W 2020 roku była 1 jednostka odbierająca odpady.

Tabela . Odpady komunalne z terenu Gminy Wiżajny

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Odpady zebrane w ciągu roku							
ogółem	t	-	-	278,54	347,46	376,43	383,33
ogółem w tys. ton	tys. t	-	-	0,28	0,35	0,38	0,38

z gospodarstw domowych	t	-	-	223,59	283,95	308,08	313,27
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	t	-	-	54,95	63,51	68,35	70,06
Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku							
ogółem	t	-	-	38,9	46,32	58,57	149,79
z gospodarstw domowych	t	-	-	31,88	43,04	53,79	149,79
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	t	-	-	7,02	3,28	4,78	0
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku							
ogółem	t	189,08	205,14	239,64	301,14	317,86	233,54
ogółem na 1 mieszkańca	kg	79,1	86	100	125,9	134,8	100,6
z gospodarstw domowych	t	172,08	169,3	191,71	240,91	254,29	163,48
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kg	72	71	80	100,7	107,8	70,4
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	szt.	1	1	1	1	1	1
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	t	-	-	47,93	60,23	63,57	70,06
Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów							
ogółem	%	-	-	14	13,3	15,6	39,1
z gospodarstw domowych	%	-	-	14,3	15,2	17,5	47,8
papier i tektura, metale, szkło i tworzywa sztuczne	%	-	-	12,3	10,1	11,4	12,6
biodegradowalne	%	-	-	-	-	-	0
Dziki wysypiska							
dziki wysypiska na 100 km ² powierzchni ogółem	szt.	0	0	0	0	0	-
powierzchnia dzikich wysypisk na 100 km ² powierzchni ogółem	m ²	0	0	0	0	0	-
punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych – stan w dniu 31 XII	szt.	-	-	1	1	1	-

Źródło: Dane GUS

Zgodnie z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (obowiązującą od początku 2012 r. z późniejszymi zmianami) na gminach spoczywa zadanie zapewnienia odpowiedniego i właściwego zagospodarowania wszystkich odpadów komunalnych z możliwością selektywnego zbierania. Zmieszane odpady komunalne, czy pozostałości po sortowaniu tych odpadów przeznaczone do składowania, powinny być kierowane do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych – RIPOK, tak by były zagospodarowane w regionie swego powstania. W przypadku braku RIPOK lub podczas awarii odpady mogą być kierowane do instalacji zastępczych, wyznaczonych w Wojewódzkim Programie Gospodarki Odpadami. Odpady powinny odbierać od mieszkańców firmy, wyłonione w drodze przetargu, a za odbiór odpadów mieszkańcy uiszczą jednolitą stawkę, z możliwością obniżki dzięki stosowaniu segregowania odpadów u źródła ich powstawania.

W województwie podlaskim wydzielono cztery regiony gospodarki odpadami (RGO): Centralny, Południowy, Północny i Zachodni. Gmina Wiązajny przynależy do Północnego Regionu Gospodarki

Odpadami. Miejscem zagospodarowywania odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania, zebranych z terenu gminy, jest Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Suwałkach.

Na terenie Gminy Wizajny funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, który zlokalizowany jest przy oczyszczalni ścieków w Wizajnach.

5. Analiza zapisów dokumentów i norm międzynarodowych, unijnych i krajowych w zakresie zobowiązań do redukcji emisji gazów cieplarnianych i innych substancji

5.1. Poziom międzynarodowy i europejski

Istotny wpływ na kształtowanie krajowej strategii energetycznej ma polityka klimatyczno-energetyczna Unii Europejskiej (UE), w tym jej długoterminowa wizja dążenia do neutralności klimatycznej UE do 2050 r. oraz mechanizmy regulacyjne stymulujące osiągnięcie efektów w najbliższych dziesięcioleciach. Realizacja w UE celów klimatyczno-energetycznych na 2020 r. oraz 2030 r. jest kluczowa dla niskoemisyjnej transformacji energetycznej. W związku z realizacją ambicji dekarbonizacji UE, w grudniu 2020 r. Rada Europejska zatwierdziła wiążący unijny cel zakładający ograniczenie emisji netto gazów cieplarnianych do roku 2030 o co najmniej 55% w porównaniu z poziomem z roku 1990. Zwiększono tym samym dotychczas obowiązujący 40% cel redukcyjny. Nowa unijna ambicja została określona jako kolektywny cel dla całej Unii tj. realizowany na podstawie kontrybucji państw członkowskich, przy uwzględnieniu uwarunkowań krajowych, specyficznych punktów startowych, potencjału redukcyjnego, zasady suwerenności w kształtowaniu krajowego miks energetycznego, konieczności zagwarantowania bezpieczeństwa energetycznego; w sposób możliwie najbardziej racjonalny pod względem kosztów celem zachowania przystępnych cen energii dla gospodarstw domowych oraz konkurencyjności UE, jak również uwzględniając zasadę sprawiedliwości i solidarności. Podążanie za dynamicznie przyspieszającymi trendami klimatyczno-energetycznymi UE będzie stanowić dla Polski znaczące wyzwanie transformacyjne.

Na ścieżce długoterminowej transformacji energetycznej, punktem odniesienia są cele określone na 2020 r.

W 2009 r. przyjęto pakiet regulacji wyznaczający trzy zasadnicze cele przeciwdziałania zmianom klimatu do 2020 r. (tzw. pakiet 3 x 20%), przy czym państwa członkowskie partycypują stosownie do swoich możliwości. Polska jest zobowiązana do:

- zwiększenia efektywności energetycznej, poprzez oszczędność zużycia energii pierwotnej o 13,6 Mtoe w latach 2010–2020 w porównaniu do prognozy zapotrzebowania na paliwa i energię z 2007 r.;
- zwiększenia do 15% udziału energii z OZE w końcowym zużyciu energii brutto do 2020 r.;
- kontrybucji w ogólnounijnej redukcji emisji gazów cieplarnianych o 20% (w porównaniu do 1990 r.) do 2020 r. (w przeliczeniu na poziomy z 2005 r.: -21% w sektorach EU ETS i -10% w non-ETS).

W 2014 r. Rada Europejska utrzymała kierunek przeciwdziałania zmianom klimatu i zatwierdziła cztery cele w perspektywie 2030 r. dla całej UE, które po rewizji w 2018 r. i w 2020 r. mają następujący kształt:

- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych (GHG, ang. greenhouse gases) o co najmniej 55% w porównaniu z emisją z 1990 r.;
- co najmniej 32% udział źródeł odnawialnych w zużyciu finalnym energii brutto;
- wzrost efektywności energetycznej o 32,5%;
- ukończenie budowy wewnętrznego rynku energii UE.

Powyższe cele są wkładem UE w realizację porozumień klimatycznych. Kluczowe znaczenie dla aktualnej polityki i działań ma zawarte w grudniu 2015 r. podczas 21. konferencji stron Ramowej konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP21), tzw. porozumienie paryskie. Wynika z niego konieczność zatrzymania wzrostu średniej globalnej temperatury na poziomie poniżej 2°C w stosunku do poziomów sprzed epoki przemysłowej, a starać się należy, by było to nie więcej niż 1,5°C. W czasie 24. konferencji (COP24) w grudniu 2018 r. podczas polskiej prezydencji, został podpisany tzw. Katowicki pakiet klimatyczny wdrażający porozumienie paryskie. Szczegółnej

uwadze zostało poddane to, że wynikająca z porozumienia paryskiego transformacja musi przebiegać w sposób sprawiedliwy i solidarny.

W 2019 r. zakończono trwające na forum UE prace nad pakietem regulacji Czysta energia dla wszystkich Europejczyków, który wskazuje sposób operacjonalizacji unijnych celów klimatyczno-energetycznych na 2030 r. i ma przyczynić się do wdrożenia unii energetycznej oraz budowy jednolitego rynku energii UE. Polski Rząd brał aktywny udział w kształtowaniu ostatecznego brzmienia przepisów, gdyż regulacje te silnie wpływają na funkcjonowanie i określanie przyszłości modelu rynku energii w Polsce.

Perspektywicznie zakłada się dalszą rewizję kluczowych regulacji UE dotyczących sektora energetycznego, które odnoszą się będą do celów i narzędzi polityki energetyczno-klimatycznej Unii Europejskiej w horyzoncie czasowym wykraczającym poza ramy 2030 r. Dotyczy to w szczególności rozstrzygnięć względem długoterminowej wizji redukcji emisji gazów cieplarnianych w UE do 2050 r. Z tego względu perspektywa po 2030 r. została określona kierunkowo, choć prognozy wykonane do PEP2040 mają perspektywę 2040 r. zgodnie z wymaganiami ustawowymi.

W 2019 r. Komisja Europejska opublikowała komunikat ws. Europejskiego Zielonego Ładu, czyli strategii której ambitnym celem jest osiągnięcie przez UE do 2050 r. neutralności klimatycznej – jako lidera światowego w tym zakresie. Polska poparła ten cel, wypracowując jednak specyficzną krajową derogację, ze względu na trudny punkt startowy polskiej transformacji i jej społeczno-ekonomiczne aspekty. Polska poczyniła w ostatnich kilkunastu latach ogromne postępy w zmniejszeniu wpływu sektora energii na środowisko, w szczególności poprzez modernizację mocy wytwórczych oraz dywersyfikację struktury wytwarzania energii. Nadal nasza zależność od paliw węglowych jest znacznie wyższa od innych państw członkowskich UE, dlatego tak ważna jest dla nas sprawiedliwa transformacja, oznaczająca uwzględnienie punktu startowego, społecznego kontekstu transformacji oraz przeciwdziałanie nierównomiernemu rozkładowi kosztów pomiędzy państwa, bardziej obciążającemu gospodarki o wysokim wykorzystaniu paliw węglowych. Trzeba zauważyć, że koszty odnoszą się zarówno do regionów węglowych (górnictwych i energetycznych), jak również do całych gospodarek, które w krótkim czasie ponoszą nakłady na nowe moce, często także na niedojrzałe ekonomicznie, droższe technologie, infrastrukturę sieciową, co jest również odzwierciedlone w cenie energii.

Dokumentami, które opisują zobowiązania Polski w zakresie zmniejszenia niskiej emisji oraz mającymi wpływ na zakres celów ustanowionych w PGN są zatem:

- Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030;
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią (Dz. Urz. UE L 285 z 31.10.2009, str. 10, z późn. zm.);
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosfery, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylenia dyrektywy 2001/81/WE (Dz. Urz. UE L 344 z 17.12.2016, str. 1);
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2002 z dnia 11 grudnia 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej (Dz. Urz. UE L 328 z 21.12.2018, str. 210) [z pakietu „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”];
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/844 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej (Dz. Urz. UE L 156 z 19.06.2018, str. 75) [z pakietu „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”];
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 328 z 21.12.2018, str. 82, z późn. zm.) [z pakietu „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”];

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/842 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie od 2021 r. do 2030 r. przyczyniających się do działań na rzecz klimatu w celu wywiązania się z zobowiązań wynikających z Porozumienia paryskiego oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 (Dz. Urz. UE L 156 z 19.06.2018, str. 26);
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/WE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylecia rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 [z pakietu „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”] (Dz. Urz. UE L 328 z 21.12.2018, str. 1, z późn. zm.).

5.2. Poziom krajowy

PGN wykazuje zgodność z następującymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu krajowym:

Założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 16 sierpnia 2011 r.)

W ramach Założeń Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej sformułowany został cel główny: Rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju oraz cele szczegółowe:

- rozwój niskoemisyjnych źródeł energii;
- poprawa efektywności energetycznej;
- poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami;
- rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych;
- zapobieganie powstawaniu oraz poprawa efektywności gospodarowania odpadami;
- promocja nowych wzorców konsumpcji.

Krajowy Plan Działania w Zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych

Krajowy Plan Działania w Zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych (KPD) został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 6 grudnia 2010 r. Realizuje on zobowiązania wynikające z art. 4 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. Dokument określa krajowe cele w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych zużytej w sektorze transportowym, sektorze energii elektrycznej, sektorze ogrzewania i chłodzenia w 2020 r. W KPD przyjęto, iż osiągnięcie powyższych celów opierać się będzie o dwa filary zasobów OZE dostępnych i możliwych do wykorzystania w Polsce, tj. poprzez wzrost wytwarzania energii elektrycznej generowanej przez wiatr oraz większe wykorzystanie energetyczne biomasy. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe jedynie przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia ta została przyjęta Uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260).

Założenia Strategii i Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiżajny na lata 2021-2030 są z sobą spójne.

Celem głównym Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Za jeden z obszarów mający wpływ na realizację celów Strategii uznano środowisko. Stwierdzono, że „unikatowy charakter polskich zasobów przyrodniczych jest szansą dla zrównoważonego rozwoju kraju. Odpowiednie zarządzanie środowiskiem będzie sprzyjać przeciwdziałaniu procesom depopulacji poprzez poprawę stanu środowiska, regenerację systemów przyrodniczych i tworzenie miejsc pracy na terenach niezurbanizowanych. Zachowanie i rozwój dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego dla przyszłych

pokoleń wymaga wykorzystania różnych potencjałów, m.in. wspierania odnawialnych źródeł energii, ze szczególnym uwzględnieniem rodzimych zasobów, takich jak geotermia i biomasa. Konieczna jest także integracja planowania przestrzennego z programowaniem rozwoju społeczno-gospodarczego oraz racjonalne gospodarowanie zasobami, w tym w szczególności wodą i zasobami ziemi.” Projekty przyczyniające się do poprawy jakości powietrza i zmniejszenia niskiej emisji na terenie danej gminy wpisują się w te założenia oraz we wskazane cele i kierunki interwencji:

1. Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną

i) Kierunek interwencji – Rozwój nowoczesnego przemysłu:

(a) Działanie – Wsparcie inwestycji zmniejszających energochłonność i poprawiających efektywność energetyczną przemysłu;

(b) Działanie – Zmniejszenie zasobo- i materiałochłonności procesów przemysłowych;

(c) Działanie – Wsparcie inwestycji obniżających emisyjność przemysłu;

(d) Projekt flagowy – Program Ekobudownictwo – stymulowanie przygotowania i wdrażania wybranych produktów budownictwa ekologicznego (w tym z surowców naturalnych, m.in. z drewna), z uwzględnieniem wymogów efektywności energetycznej nowoczesnych materiałów budowlanych;

ii) Kierunek interwencji – Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny:

(a) Działanie – Aktywna rola instytucji sektora publicznego w rozwoju innowacyjnych sposobów adresowania wyzwań społecznych, w tym wprowadzanie regulacji stymulujących wdrażanie innowacji w takich dziedzinach jak np. ochrona środowiska i ochrona zdrowia (tzw. innowacje wymuszone);

(b) Działanie – Stymulowanie powstawania i rozwoju ekoinnowacji, w tym zapewnienie warunków do weryfikacji technologii środowiskowych;

2) Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony:

i) Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich:

(a) Działanie – Dywersyfikacja źródeł wytwarzania energii i dystrybucji energii na poziomie lokalnym,

(b) Działanie – Rozwój lub modernizacja infrastruktury niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej (w tym w szczególności: infrastruktury energetycznej, transportowej i infrastruktury w zakresie szeroko pojętej gospodarki wodnej),

(c) Działanie – Upowszechnienie gospodarki o obiegu zamkniętym w rozwoju obszarów wiejskich,

(d) Projekt strategiczny – Pakt dla obszarów wiejskich – wdrażany jako dokument o charakterze porozumienia społecznego i politycznego, integrujący w sposób kompleksowy działania systemowe (zmiany legislacyjne, instytucjonalne, programowe) oraz inwestycyjne, związane z procesem zarządzania obszarami wiejskimi. Efektem tych skoordynowanych działań będzie wzmocnienie wszystkich funkcji wsi: społecznych, gospodarczych i środowiskowych,

(e) Projekt strategiczny – Infrastruktura dla rozwoju obszarów wiejskich – kompleksowy i zintegrowany pakiet działań określający interwencje z różnych źródeł krajowych i UE, niezbędne dla zwiększenia dostępności mieszkańców obszarów wiejskich do podstawowych usług publicznych i poprawy ich jakości, obejmujący m.in. poprawę dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich, wsparcie inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na obszarach wiejskich,

3) Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Transport:

i) Kierunek interwencji – Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce:

(a) Działanie – Promocja wzorców zrównoważonej mobilności w polskim społeczeństwie, w tym wykorzystywania transportu publicznego (zwłaszcza transportu kolejowego),

(b)Działanie – Promocja transportu intermodalnego oraz kombinowanego, jako alternatyw względem transportu lądowego – wykorzystanie potencjału zarówno podmiotów publicznych, jak również przedsiębiorstw oraz partnerów społeczno-gospodarczych;

ii) Kierunek interwencji – Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności:

(a)Działanie – Działania na rzecz zmniejszenia udziału przejazdów indywidualnym transportem zmotoryzowanym i zachęcenia do korzystania z transportu publicznego, promocja ruchu rowerowego i pieszego,

(b)Działanie – Wsparcie dla systemów współdzielenia pojazdów, zwłaszcza na obszarach wiejskich – rozwiązanie zmniejszające koszty indywidualnego dojazdu do pracy, a także presję na środowisko naturalne,

(c)Działanie – Stopniowa wymiana taboru wykorzystywanego do świadczenia usług publicznego transportu na ekologiczny, niskoemisyjny, przystosowany do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych,

(d)Działanie – Budowa systemów ładowania pojazdów niskoemisyjnych,

(e)Projekt Strategiczny – Ekologiczny transport – przegląd działań (prawnych, organizacyjnych oraz inwestycyjnych) niezbędnych dla rozwoju transportu niskoemisyjnego, w tym publicznego (również na obszarach wiejskich), obejmującego m.in. rozwiązania umożliwiające przechodzenie na tabor niskoemisyjny w transporcie publicznym oraz niskoemisyjne pojazdy samochodowe; rozbudowę infrastruktury transportu niskoemisyjnego (w tym punkty ładowania pojazdów elektrycznych, tabor dla transportu publicznego, samochody elektryczne) do roku 2030;

4) Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Energia:

i) Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju:

(a)Działanie – Realizacja inwestycji w nowe, niskoemisyjne i zeroemisyjne moce wytwórcze,

(b)Działanie – Wspieranie pozyskiwania i wykorzystania energii z nowych źródeł,

(c)Działanie – Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej w celu zwiększenia bezpieczeństwa dostaw oraz zwiększenia dostępu nowych odbiorców,

(d)Działanie – Stymulowanie rozwoju alternatywnych, bezemisyjnych źródeł ciepła (m.in. taniego ogrzewania elektrycznego), co przyczyni się do obniżenia niskiej emisji, w szczególności na terenach słabiej zurbanizowanych,

(e)Działanie – Rozwijanie technologii magazynowania energii (w różnych postaciach);

ii) Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej:

(a)Działanie – Zwiększanie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych oraz w przedsiębiorstwach,

(b)Działanie – Rozbudowa i modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych,

(c)Działanie – Wsparcie dla strategii nisko- i zeroemisyjnych,

(d)Działanie - Inwestycje mające na celu podniesienie sprawności wytwarzana energii,

(e)Działanie – Wsparcie produkcji energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu (kogeneracja),

(f)Działanie – Wsparcie mechanizmów zarządzania popytem na energię,

(g)Działanie – Wsparcie inteligentnego zarządzania poborem energii w gospodarstwach domowych oraz automatyzacja procesów zarządzania energią;

iii) Kierunek interwencji – Rozwój techniki:

(a)Działanie – Promowanie i inicjowanie lokalnych przedsięwzięć (klastry, spółdzielnie energetyczne itp.) z zakresu wytwarzania energii (ze wskazaniem na rozwój OZE) oraz efektywności energetycznej w celu dążenia do samowystarczalności energetycznej gmin i powiatów (autonomiczne obszary energetyczne),

(b)Działanie – Inwestycje w celu wykorzystania lokalnie dostępnych surowców energetycznych i innych zasobów, zgodnie z terytorialnym potencjałem (np. elektrownie wodne, biomasa, biogaz i biogaz rolniczy, odpady, instalacje geotermalne),

(c)Działanie – Poszukiwanie i wydobycie paliw kopalnych z nowych złóż,

(d)Działanie - Wykorzystanie istniejącego potencjału zasobów geotermicznych Polski,

(e)Projekt strategiczny – Energetyka rozproszona – projekt mający na celu rozwój wytwarzania energii elektrycznej i ciepła przy wykorzystaniu źródeł odnawialnych (OZE) na potrzeby społeczności lokalnej oraz tworzenie warunków regulacyjnych pozwalających na rozwój lokalnych obszarów zrównoważonych energetycznie – klastrów energii, spółdzielni energetycznych itp.,

(f)Projekt strategiczny – Wykorzystanie potencjału hydroenergetycznego – projekt mający na celu zwiększenie wykorzystania i rozwój hydroenergetyki poprzez eliminację barier administracyjnych w obszarze inwestycji w zakresie hydroenergetyki, rozwój przemysłu wytwarzającego urządzenia na potrzeby energetyki wodnej oraz zagospodarowania lub odbudowy istniejących piętrzeń będących własnością Skarbu Państwa na potrzeby wytwarzania energii elektrycznej;

5) Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko:

i) Kierunek interwencji - Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania

(a)Działanie – Dynamizacja przedsięwzięć na rzecz likwidacji niskiej emisji z systemów grzewczych,

(b)Działanie – Wzmocnienie kontroli zgodności zainstalowanego systemu ogrzewania z projektem budowlanym,

(c)Działanie – Wsparcie merytoryczne samorządów gminnych, w tym przygotowanie wytycznych w zakresie przygotowywania Programów Ograniczania Niskiej Emisji (PONE), obejmujące wielokryterialność programowanych działań oraz inwentaryzację źródeł emisji,

(d)Działanie – Dostosowywanie ram prawnych w celu dalszego ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza, w tym zjawiska niskiej emisji,

(e)Działanie – Wsparcie samorządów w zakresie zarządzania wielokryterialnego emisjami obszarowymi (systemy grzewcze) i liniowymi (transport) oraz lokalizacją inwestycji z punktowymi emitarami,

(f)Działanie – Dalsze ograniczenie emisji z transportu drogowego,

(g)Działanie – Opracowanie polityki redukcji emisji gazów cieplarnianych z sektorów nieobjętych systemem handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS),

(h)Działanie – Opracowanie podstaw metodologicznych do zarządzania pochłanianiem CO₂ w leśnictwie w ramach realizacji polityki klimatycznej,

(i)Projekt strategiczny – Czyste powietrze – zintegrowane działania mające na celu kompleksową poprawę jakości powietrza do stanu niepowodującego większego narażenia zdrowia ludzkiego oraz środowiska, zgodnego z prawodawstwem unijnym, a w dalszej perspektywie z wytycznymi WHO, a także wzrost świadomości społecznej. Projekt obejmuje m.in. rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji, standaryzację urządzeń grzewczych i paliw stałych, dostosowanie mechanizmów finansowych i ich społeczną dostępność oraz stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań, wynikających z Krajowego Programu Ochrony Powietrza, jak również z programów ochrony powietrza szczebla wojewódzkiego i lokalnego oraz planów działań krótkoterminowych, sporządzanych dla stref, w których zostały stwierdzone przekroczenia norm jakości powietrza, w tym wprowadzenie do obiegu prawnego brakujących pojęć (np. niska emisja),

(j)Projekt strategiczny – Leśne Gospodarstwa Węglowe – projekt dotyczy opracowania i zastosowania efektywnego modelu pochłaniania dwutlenku węgla przez lasy polskie, w tym pozostające w zarządzie PGL LP, promowania działalności dodatkowej w gospodarce leśnej, wspomagającej pochłanianie CO₂ (główny gaz cieplarniany), udoskonalenie sposobu raportowania

pochłaniania CO₂ w lasach polskich (w ramach Protokołu z Kioto i Porozumienia Paryskiego) oraz w Zintegrowanym Systemie Informatycznym Lasów Państwowych.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

Celem głównym dokumentu: Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności, M.P. 2013 poz. 121) jest poprawa jakości życia Polaków. Przedsięwzięcia z zakresu gospodarki niskoemisyjnej realizowane na terenie Gminy Wiżajny wpisują się w następujące zapisy Strategii:

- Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska;
 - oKierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne;
 - oKierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych;
 - oKierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce;
 - oKierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii;
 - oKierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
 - oKierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

Przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska i cele postawione w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiżajny na lata 2021-2030 wpisują się w następujące założenia Polityki:

- Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I)
- Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (I.2)
 - Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III)
- Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu (III.1)
- Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III.2)
 - Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV)
- Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji (IV.1)

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Rada Ministrów przyjęła Strategię uchwałą z dnia 24 września 2019 r. Założenia przedstawione w PGN są spójne z następującymi kierunkami inwestycji:

- Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
- Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

—

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

Strategia została przyjęta w dniu 15 października 2019 r. przez Radę Ministrów. Przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska i zmniejszenia niskiej emisji realizowane na terenie Gminy Wiżajny wpisują się w następujące założenia Strategii:

- Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska;
oKierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.

Polityka energetyczna Polski do 2040 r.

Zgodnie z Obwieszczeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. celem polityki energetycznej państwa jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. Projekty planowane w ramach PGN wpisują się w następujące cele dokumentu:

- Cel szczegółowy 2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej;
- Projekt strategiczny 2A. Rynek mocy;
- Projekt strategiczny 2B. Wdrożenie inteligentnych sieci elektroenergetycznych;
 - Cel szczegółowy 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii;
 - Cel szczegółowy 7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji;
- Projekt strategiczny 7. Rozwój ciepłownictwa systemowego;
 - Cel szczegółowy 8. Poprawa efektywności energetycznej;
- Projekt strategiczny 8. Promowanie poprawy efektywności energetycznej.

Krajowy Plan na Rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030

Krajowy Plan na Rzecz Energii i Klimatu przygotowany został z myślą o ustanowieniu stabilnych ram będących sprzyjającym otoczeniem dla zrównoważonej, ekonomicznie efektywnej i sprawiedliwej transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Dokument ten ma umożliwić synergię z realizacją działań w powiązanych wzajemnie pięciu wymiarach unii energetycznej, z uwzględnieniem zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim”. Te wymiary to:

- Obniżenie emisyjności:

„W wymiarze obniżenie emisyjności ujęto zagadnienia związane zarówno z emisją i pochłanianiem gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza, jak również dotyczące wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Ze względu na pojawiające się coraz częściej ekstremalne zjawiska pogodowe, uwzględniono również zagadnienie adaptacji do zmian klimatu.

Cel redukcyjny dla Polski w zakresie emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS został określony na poziomie -7% w 2030 r. w porównaniu do poziomu w roku 2005. Podany cel ma być zrealizowany poprzez obniżenie emisji w transporcie, budownictwie i rolnictwie, przy uwzględnieniu korzystnych efektów płynących z pochłaniania CO₂ przez ekosystemy oraz elastyczności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem. Niezwykle ważna w tym aspekcie jest również poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska. Dotyczy to w szczególności rozwiązania problemu tzw. „niskiej emisji” związanej z emisją zanieczyszczeń w transporcie oraz przez indywidualne źródła ciepła.

W ramach realizacji ogólnounijnego celu na 2030 r. Polska deklaruje osiągnięcie do 2030 r. 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (zużycie łącznie w elektroenergetyce, ciepłownictwie i chłodnictwie oraz na cele transportowe). Ocenia się, że w perspektywie 2030 r. udział OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie będzie zwiększał się o 1,1 pkt proc. średniorocznie. W transporcie przewiduje się osiągnięcie 14% udziału energii odnawialnej w perspektywie 2030 r. Aby umożliwić realizację powyższych celów, planuje się wsparcie odnawialnych źródeł energii w postaci kontynuacji obecnych i tworzenie nowych mechanizmów wsparcia i promocji. Zakłada się również wzrost wykorzystania biopaliw zaawansowanych, rozwój morskiej energetyki wiatrowej oraz zwiększenie dynamiki rozwoju mikroinstalacji OZE”.

- Efektywność energetyczna:

„Krajowy cel w zakresie poprawy efektywności energetycznej do 2030 r. ustalony został na poziomie 23% w odniesieniu do zużycia energii pierwotnej według prognozy PRIMES 2007, co odpowiada zużyciu

energii pierwotnej na poziomie 91,3 Mtoe w roku 2030. Działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii traktowane są w szczególny sposób, prowadzą one bowiem jednocześnie do dalszego zmniejszenia emisji, wpływając na realizację celów energetyczno-klimatycznych. W tym kontekście szczególnie ważne są: rozwój ekologicznych i efektywnych systemów ciepłowniczych, produkcji ciepła w kogeneracji, inteligentnych sieci oraz funkcjonowanie mechanizmów stymulujących oszczędność końcowego wykorzystania energii oraz zachowania prooszczędnościowe. Zarówno pod kątem efektywności energetycznej, jak też poprawy warunków mieszkaniowych społeczeństwa, za istotną uznawane jest opracowanie długoterminowej strategii renowacji krajowych zasobów budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, zarówno publicznych, jak i prywatnych, zgodnie ze znowelizowaną dyrektywą 2010/31/UE. Planowane są również działania zwiększające efektywność energetyczną w transporcie, za sprawą promowania bardziej zrównoważonych metod transportu towarów (np. transport intermodalny, kolejowy) i społeczeństw (np. transport zbiorowy). W dokumencie przewidziano zwiększenie efektywności energetycznej przez utworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego na poziomie krajowym, europejskim i globalnym”.

- Bezpieczeństwo energetyczne:

„Bezpieczeństwo energetyczne jest traktowane w Polsce priorytetowo. Z polskiego punktu widzenia najistotniejsze w tym wymiarze jest pokrycie wzrastającego zapotrzebowania na paliwa i energię w związku z prognozowanym wzrostem gospodarczym, przy zapewnieniu nieprzerwanych dostaw energii. Istotną kwestią jest utrzymanie wysokiego wskaźnika niezależności energetycznej, dywersyfikacji mixu energetycznego oraz dywersyfikacji kierunków dostaw paliw importowanych. Dotyczy to zarówno ropy naftowej jak i gazu ziemnego, co powiązane jest również z koniecznością rozwoju infrastruktury w tych sektorach.

Dla pokrycia rosnącego zapotrzebowania na moc elektryczną, konieczna będzie rozbudowa mocy wytwórczych energii elektrycznej. Jako istotne z punktu widzenia zapewnienia stabilnych dostaw energii elektrycznej, jak również dywersyfikacji źródeł pozyskiwania energii, wskazywane jest w krajowym planie wdrożenie w Polsce energetyki jądrowej. Uruchomienie pierwszego bloku (o mocy ok. 1-1,5 GW) pierwszej elektrowni jądrowej przewidziano na 2033 r. W kolejnych latach planowane jest uruchomienie kolejnych pięciu takich bloków co 2-3 lata. (o łącznej mocy ok. 6-9 GW).

Biorąc pod uwagę dostępność krajowych złóż węgla kamiennego i brunatnego, przewiduje się utrzymanie krajowego wydobycia węgla na poziomie pozwalającym na pokrycie zapotrzebowania przez sektor energetyczny. Udział węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej będzie jednak systematycznie zmniejszany. W 2030 r. osiągnie poziom 56-60% i w perspektywie roku 2040 zachowany zostanie trend spadkowy”.

- Wewnętrzny rynek energii:

„W ramach rozwoju wewnętrznego rynku energii, Polska będzie dążyć do zwiększenia dostępności i przepustowości obecnych elektroenergetycznych połączeń transgranicznych oraz zintegrowania krajowego systemu przesyłowego gazu ziemnego z systemami państw Europy Środkowej i Wschodniej oraz państw regionu Morza Bałtyckiego. W kontekście tym, konieczne będą też dalsze inwestycje w wewnętrzne sieci gazowe oraz elektryczne, które zapewnią bezpieczeństwo dostaw energii. W odniesieniu do produkcji energii ze źródeł odnawialnych, podjęte będą działania w celu zagwarantowania odpowiedniego poziomu elastyczności systemu energetycznego. Aby umożliwić rozwój konkurencyjnego rynku, celem jest zwiększenie wiedzy konsumentów oraz zachęcenie ich do odgrywania aktywniejszej roli na rynku energii, przy jednoczesnym ograniczeniu zjawiska ubóstwa energetycznego z uwzględnieniem ochrony wrażliwych grup społecznych”.

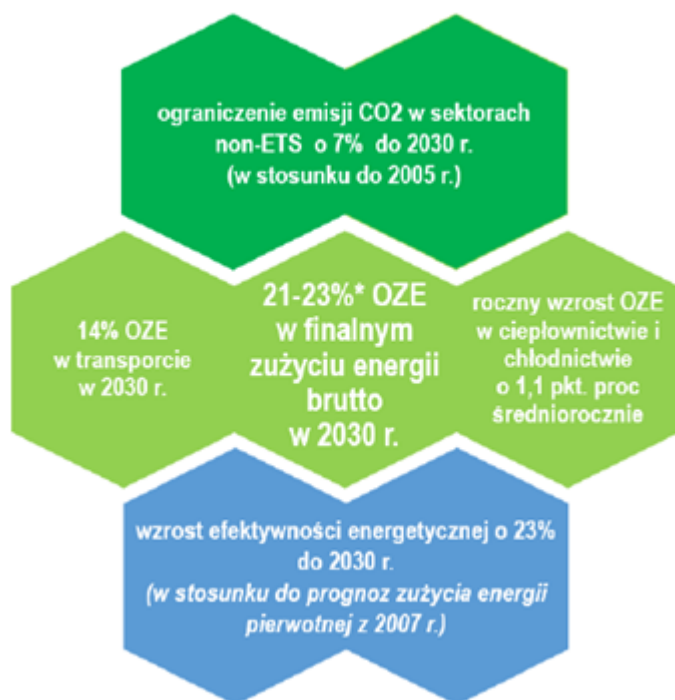
- Badania naukowe, innowacje i konkurencyjność:

„Badania naukowe, wdrażanie innowacji i działania związane z rozwojem konkurencyjności gospodarki będą miały istotne znaczenie dla realizacji celów i polityk odwzorowanych w KPEiK. Wymiar ten szczególnie przeplata się bowiem z innymi, dostarczając nowych technologii i rozwiązań sprzyjających transformacji energetycznej. Głównym założeniem tego wymiaru jest zmniejszenie luki cywilizacyjnej pomiędzy Polską, a krajami gospodarczo wysokorozwiniętymi oraz poprawa jakości życia polskiego społeczeństwa. Polska planuje również zwiększanie konkurencyjności gospodarki poprzez pełniejsze wykorzystanie zasobów społecznych i terytorialnych oraz automatyzację, robotyzację i cyfryzację przedsiębiorstw. Wspierając rozwój innowacji energetycznych planowane jest

zwiększenie konkurencyjności polskiego sektora energii, a co za tym idzie maksymalizację korzyści dla polskiej gospodarki. Kolejnym celem jest akceleracja sprzedaży technologii przez polskie firmy na rynkach zagranicznych, łącząca się ze wzrostem znaczenia i konkurencyjności polskiej nauki na arenie międzynarodowej. Fundamentem dla realizacji celów w tym zakresie są: wzrost nakładów na działalność badawczo-rozwojową w Polsce (z 0,75% PKB w roku 2011 do 1,7% PKB w 2020 r. i 2,5% PKB w 2030) oraz ustalenie nowych, lepiej dostosowanych do dzisiejszych warunków, zasad wykorzystania tych nakładów. Aby maksymalizować korzyści, zasadne jest rozwijanie współpracy z Komisją Europejską i państwami członkowskimi Unii Europejskiej dotyczącej Strategicznego Planu w dziedzinie technologii energetycznych (SET-Plan). Jednym z głównych celów badań będzie określenie potencjału produkcji, wykorzystania oraz rozwoju technologii wodorowych w Polsce”.

Cele klimatyczno-energetyczne dla Polski zaprezentowano ponadto na rysunku 2.

Rysunek . Cele klimatyczno-energetyczne Polski do 2030 r.

Źródło: Krajowy Plan na Rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030

5.3. Poziom wojewódzki i regionalny

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030

Przedsięwzięcia realizowane zgodnie z PGN będą wspierały realizację postanowień Strategii, rozpoczynając od wizji województwa.

Wizja województwa Podlaskie: przedsiębiorcze – partnerskie – perspektywiczne.

Inwestycje będą się wpisywały w następujące cele i kierunki działań:

Cel strategiczny dynamiczna gospodarka, cele operacyjne:

2. Podlaski system otwartych innowacji

Kierunek inwestycyjny: 8. Innowacje społeczne jako forma rozwiązywania wyzwań społeczno-gospodarczych (starzenie się społeczeństwa, rewolucja cyfrowa, zmiany klimatu, konieczność ciągłego dostosowywania kompetencji mieszkańców i inne)

4. Rewolucja energetyczna i gospodarka obiegu zamkniętego.

Kierunek inwestycyjny: 1. Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE) i energetyki rozproszonej;

2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury energetycznej przesyłowej i dystrybucyjnej, w tym rozwoju inteligentnych systemów przesyłu i dystrybucji energii;
3. Rozbudowa sieci gazowniczej;
4. Realizacja strategii niskoemisyjnych m.in. w obszarach takich jak: transport publiczny, efektywność energetyczna, jakość powietrza;
5. Rozwój i wdrażanie w przedsiębiorstwach, instytucjach i gospodarstwach domowych technologii gospodarki obiegu zamkniętego;
6. Edukacja ekologiczna.

Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej

Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej został przyjęty uchwałą nr XXXIV/414/13 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 20.12.2013 r. Jego aktualizację przyjęto zaś uchwałą Nr XXIX/261/16 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 24 października 2016 r.

Kolejną aktualizację przyjęto Uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XIX/236/19 z dnia 8 czerwca 2020 r.

Dokonano aktualizacji Programu (kod strefy PL2002) z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu.

Strefa podlaska obejmuje całe województwo podlaskie z wyłączeniem obszaru aglomeracji białostockiej, a więc także obszar Gminy Wiązajny.

Planowane działania służące ograniczeniu emisji pyłu zawieszonego PM_{2,5} i benzo(a)pirenu, aby poziomy dopuszczalny pyłu PM_{2,5} oraz poziom docelowy B(a)P były dotrzymane:

·Edukacja ekologiczna.

Istotnym elementem umożliwiającym realizację postanowień Planu jest podejmowanie działań typu:

1. W zakresie ograniczania emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno-bytowej i technologicznej) – przedsiębiorstwa energetyczne, jednostki samorządu terytorialnego, mieszkańcy:
 - a.nawiązanie współpracy przez samorządy z dostawcami ciepła sieciowego, paliw gazowych,
 - b.rozbudowa centralnych systemów zaopatrywania w energię cieplną,
 - c.rozbudowa sieci gazowych,
 - d.zmiana (jeżeli jest stosowane) paliwa stałego na inne o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie gazu, energii elektrycznej, względnie indywidualnych źródeł energii odnawialnej,
 - e.stosowanie się do ustawowego zakazu spalania odpadów,
 - f.zmniejszanie zapotrzebowania na energię cieplną poprzez ograniczanie strat ciepła – termomodernizacja budynków,
 - g.o ograniczanie emisji z niskich rozproszonych źródeł technologicznych,
 - h.zmiana technologii i surowców stosowanych w rzemiośle, usługach i drobnej wytwórczości wpływająca na ograniczanie emisji pyłów zawieszonych,
 - i.regularne czyszczenie kominów przy spalaniu paliw stałych.
2. W zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej) – jednostki samorządu terytorialnego, zarządcy dróg:
 - a.kontynuacja modernizacji lub wymiany taboru komunikacji miejskiej/gminnej, ze szczególnym uwzględnieniem korelacji ekonomiczno-ekologicznej, tzn. współmierność zaangażowanych środków finansowych do spodziewanych efektów ekologicznych,
 - b.dążenie do wprowadzenia nowych niskoemisyjnych paliw i technologii, szczególnie w systemie transportu publicznego i służb miejskich/gminnych,
 - c.szkolenia dla prowadzących pojazdy dot. takiego użytkowania pojazdów i sposobu jazdy, aby ograniczać emisję zanieczyszczeń,

d. podejmowanie działań mających na celu stosowanie zachęt do wymiany pojazdów na bardziej przyjazne środowisku (np. uprzywilejowane miejsca parkingowe),

e. kanalizowanie ruchu tranzytowego z ominięciem centralnych części miast i stref zamieszkania,

f. tworzenie stref ograniczonego ruchu i stref uspokojonego ruchu,

g. rozwój i zwiększanie efektywności systemu transportu publicznego,

h. polityka cenowa opłat za przejazdy i zsynchronizowanie rozkładów jazdy transportu zbiorowego zachęcające do korzystania z systemu transportu zbiorowego,

i. rozwój systemu tras rowerowych i infrastruktury rowerowej,

j. intensyfikacja okresowego czyszczenia ulic metodą moką (szczególnie w okresach bezdeszczowych),

k. tworzenie buspasów oraz wydzielanie przejazdów dla autobusów,

l. budowa systemu parkingów P&R oraz parkingów buforowych wraz z systemem informacji o zajętości miejsc postojowych,

m. wspieranie rozwiązań proekologicznych w zakresie transportu (np. wspieranie stacji ładowania pojazdów elektrycznych).

3. W zakresie ograniczania emisji powstającej w czasie pożarów lasów i wypalania łąk, ściernisk, pól:

a. zapobieganie pożarom w lasach (uświadamianie społeczeństwa, zakazy wchodzenia w trakcie suszy, sprzątanie lasów),

b. użytkowanie terenów publicznych z wykorzystaniem bezpiecznych praktyk wykorzystujących użycie ognia,

c. skuteczne egzekwowanie zakazu wypalania łąk, ściernisk i pól.

4. W zakresie obniżania emisji lokalnej i napływowej poprzez pochłanianie i zatrzymywanie zanieczyszczeń:

a. zwiększanie powierzchni terenów zielonych: tworzenie zielonej infrastruktury (zielone ściany, przystanki, słupy), zwiększanie i odzyskiwanie powierzchni biologicznie czynnych, wprowadzanie elementów odpowiednio zaprojektowanej zielono-niebieskiej infrastruktury w tereny miejskie, również na obszary zdominowane przez gęstą zabudowę, tworzenie parków kieszonkowych,

b. rewitalizacja zieleni,

c. wzbogacanie terenów zieleni (zagęszczanie, dosadzenia),

d. zwiększanie bioróżnorodności istniejących terenów zieleni.

5. W zakresie edukacji ekologicznej i reklamy - jednostki samorządu terytorialnego:

a. W przypadku przyjęcia uchwały antysmogowej informowanie mieszkańców o jej uchwaleniu i ich skutkach i konieczności przestrzegania zakazów i nakazów zawartych w uchwałach,

b. kształtowanie właściwych zachowań społecznych poprzez propagowanie konieczności oszczędzania energii cieplnej i elektrycznej oraz uświadamianie o negatywnym wpływie na zdrowie spalania paliw niskiej jakości,

c. prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania paliw niekwalifikowanych i odpadów połączonych z informacją na temat kar administracyjnych za spalanie paliw niekwalifikowanych i odpadów,

d. uświadamianie społeczeństwa o korzyściach płynących z użytkowania scentralizowanej sieci ciepłowniczej, gazowej, termomodernizacji i innych działań związanych z ograniczeniem emisji niskiej,

e. promocja nowoczesnych, niskoemisyjnych źródeł ciepła oraz źródeł energii odnawialnej, ze wskazaniem źródeł ich finansowania oraz dotowania wymiany,

f. informowanie mieszkańców o możliwości uzyskania dopłat i skorzystania z programów, np. przeprowadzenie kampanii „Weź dopłatę/dotację - wymień piec”;

g. wspieranie przedsięwzięć polegających na reklamie oraz innych rodzajach promocji towaru i usług propagujących model konsumpcji zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym w zakresie ochrony powietrza.

6. Uwzględnianie przez podmioty podlegające ustawie o zamówieniach publicznych:

a. kryteriów efektywności energetycznej w definiowaniu wymagań dotyczących zakupów produktów (np. klasa efektywności energetycznej, niskie zużycie paliwa, itp.),

b. kryteriów efektywności energetycznej w ramach zakupów usług (np. stosowania zabezpieczeń przed pyleniem w czasie robót budowlanych, segregacji odpadów itp.).

Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego do 2030 r.

Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego został przyjęty uchwałą Nr XXXVI/474/2021 z dnia 29 listopada 2021 r. przez Sejmik Województwa Podlaskiego i zawiera następujące obszary interwencji, cele oraz kierunki interwencji, w które wpisują się także projekty planowane do wykonania na terenie Gminy Wiżajny:

- Obszar interwencji 1: Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Cel 1.1. Spełnianie wymagań w zakresie jakości powietrza;
- Cel 1.2. Adaptacja do zmian klimatu;
- Cel 1.3. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych;
 - o Kierunek interwencji: Ograniczenie niskiej emisji;
 - o Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej budynków i systemów oświetlenia;
 - o Kierunek interwencji: Rozwój odnawialnych i alternatywnych źródeł wytwarzania oraz magazynowania energii;
 - o Kierunek interwencji: Rozwój zrównoważonego transportu.

5.4. Poziom lokalny

Program Ochrony Środowiska Powiatu Suwalskiego na lata 2021-2024

Program został przyjęty uchwałą Nr XIX/133/21 Rady Powiatu w Suwałkach z dnia 17 grudnia 2021 r. Przedsięwzięcia planowane do realizacji na terenie Gminy Wiżajny wpisują się w następujące cele i kierunki działań:

- Obszar interwencji I. Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Cel I.1. Spełnienie wymagań w zakresie jakości powietrza;
 - o Kierunek działań I.1.1. Modernizacja transportu w kierunku transportu niskoemisyjnego;
 - o Kierunek działań I.1.2. Aktualizacja programów w zakresie ochrony powietrza;
 - o Kierunek działań I.1.3. Monitoring powietrza;
 - o Kierunek działań I.1.4. Edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony powietrza i przeciwdziałania zmianom klimatu;
- Cel I.2. Poprawa efektywności energetycznej;
 - o Kierunek działań I.2.1. Rozbudowa przesyłowej i dystrybucyjnej sieci ciepłowniczej i gazowej;
 - o Kierunek działań I.2.2. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i prywatnym, w tym termomodernizacja i wymiana oświetlenia;
- Cel I.3. Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, jako działania adaptacyjne do zmian klimatu;
 - o Kierunek działań I.3.1. Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych (słońca, wiatru, wody, biomasy i biogazu) do produkcji energii elektrycznej i ciepłej.

6. Prezentacja wyników inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla

6.1. Prezentacja wyników bazowej inwentaryzacji emisji (BEI)

Celem przeprowadzenia bazowej inwentaryzacji emisji (BEI) było wyliczenie ilości emitowanego dwutlenku węgla (CO₂) w wyniku zużycia energii finalnej na terenie Gminy Wiżajny w roku bazowym. Jako rok bazowy przyjęto rok 2014, dla którego możliwe było zgromadzenie wiarygodnych danych dotyczących wielkości emisji w gminie. Gmina Wiżajny nie określiła jako roku bazowego roku 1990 z powodu braku danych dotyczących wielkości emisji w analizowanym okresie.

W celu oszacowania wielkości emisji gazów cieplarnianych z terenu gminy w ramach BEI przyjęto następujące założenia:

- inwentaryzacją objęty został obszar leżący w granicach administracyjnych Gminy Wiżajny;
- bazową inwentaryzację emisji CO₂ sporządzono w oparciu o końcowe zużycie energii na terenie gminy, zarówno w sektorze komunalnym, jak i pozakomunalnym.

Wskaźniki emisji dla poszczególnych rodzajów paliw wykorzystywanych na terenie gminy zawarto w tabeli 19.

Tabela . Wskaźniki emisji

Paliwo	Wskaźnik	J.m.	Źródło
energia elektryczna	0,812	Mg CO ₂ /MWh	Referencyjny wskaźnik jednostkowej emisyjności dwutlenku węgla przy produkcji energii elektrycznej do wyznaczania poziomu bazowego dla projektów JI realizowanych w Polsce Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami
węgiel	0,098	Mg CO ₂ /GJ	Wskaźnik emisji CO ₂ do raportowania w ramach Wspólnotowego Systemu Handlu Upewnieniami do Emisji za rok 2014, Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami
olej opałowy	0,076	Mg CO ₂ /GJ	Wskaźnik emisji CO ₂ do raportowania w ramach Wspólnotowego Systemu Handlu Upewnieniami do Emisji za rok 2014, Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami
gaz	0,055	Mg CO ₂ /GJ	Wskaźnik emisji CO ₂ do raportowania w ramach Wspólnotowego Systemu Handlu Upewnieniami do Emisji za rok 2014, Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami
ciepło sieciowe	0,094	Mg CO ₂ /GJ	Wskaźnik emisji CO ₂ do raportowania w ramach Wspólnotowego Systemu Handlu Upewnieniami do Emisji za rok 2014, Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami
drewno	0,109	Mg CO ₂ /GJ	Wskaźnik emisji CO ₂ do raportowania w ramach Wspólnotowego Systemu Handlu Upewnieniami do Emisji za rok 2014, Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami
samochody osobowe	155	g CO ₂ /km	Załącznik nr 2 - Metodyka do regulaminu konkursu GIS "GAZELA - NISKOEMISYJNY TRANSPORT MIEJSKI"
samochody dostawcze	200	g CO ₂ /km	Załącznik nr 2 - Metodyka do regulaminu konkursu GIS "GAZELA - NISKOEMISYJNY TRANSPORT MIEJSKI"
samochody ciężarowe	450	g CO ₂ /km	Załącznik nr 2 - Metodyka do regulaminu konkursu GIS "GAZELA - NISKOEMISYJNY TRANSPORT MIEJSKI"
samochody ciężarowe z naczepą	900	g CO ₂ /km	Załącznik nr 2 - Metodyka do regulaminu konkursu GIS "GAZELA - NISKOEMISYJNY TRANSPORT MIEJSKI"
autobusy	450	g CO ₂ /km	Załącznik nr 2 - Metodyka do regulaminu konkursu GIS "GAZELA - NISKOEMISYJNY TRANSPORT MIEJSKI"

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiżajny na lata 2016-2020

6.1.1. Emisja związana z działalnością samorządową

W niniejszym rozdziale przedstawiono wyniki emisji gazów cieplarnianych BEI (CO₂) związanej z działalnością jednostki samorządu terytorialnego – Gminy Wiżajny. Inwentaryzacja emisji w tym obszarze jest szczególnie istotna z uwagi na fakt, że władze samorządowe Gminy Wiżajny mają bezpośredni wpływ na poziom zużycia energii oraz związanej z nim emisji zanieczyszczeń do atmosfery. W inwentaryzacji uwzględnione zostały następujące sektory:

- obiekty użyteczności publicznej,
- oświetlenie dróg i obiektów publicznych,
- transport.

Dane przedstawione w rozdziale zostały także zaprezentowane w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiżajny na lata 2016-2020.

6.1.1.1. Budynki użyteczności publicznej

W niniejszym rozdziale zaprezentowano emisję CO₂ wynikającą z użytkowania budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Wiązajny. Listę budynków poddanych badaniu ankietowemu mającemu na celu zebranie istotnych danych dotyczących zużycia energii w tych obiektach zaprezentowano w tabeli 20.

Tabela . Wykaz budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Wiązajny

Lp.	Budynek	Adres
1	Bank Spółdzielczy w Sejnach o/ w Wiązajnach	ul. Rynek 3, 16 - 407 Wiązajny
2	Budynek Świetlicy Gminnej i OSP w Wiązajnach	ul. Wierzbołowska 3, 16 - 407 Wiązajny
3	Hala Sportowa	ul. Sejneńska 43, 16-407 Wiązajny
4	Publiczne Gimnazjum w Wiązajnach	ul. Szkolna 11, 16-407 Wiązajny
5	Szkoła Podstawowa w Wiązajnach	ul. Sejneńska 43, 16 - 407 Wiązajny
6	Stacja Uzdatniania Wody	ul. Rynek 2, 16-407 Wiązajny
7	Urząd Gminy Wiązajny	ul. Rynek 1, 16-407 Wiązajny

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiązajny na lata 2016-2020

Budynki użyteczności publicznej z terenu Gminy Wiązajny wyposażone były w źródła ciepła zlokalizowane bezpośrednio w budynkach. Opalane były olejem opałowym oraz w niewielkim zakresie ekogroszkiem. Budynki użyteczności publicznej nie wykorzystywały odnawialnych źródeł energii.

W części budynków przeprowadzono prace termomodernizacyjne (m.in. ocieplenia, ścian i dachów), które wpłynęły na ograniczenie zapotrzebowania na energię w ostatnich latach.

Szczegółowe informacje o zużyciu energii oraz emisji gazów cieplarnianych przez budynki użyteczności publicznej zlokalizowane na terenie Gminy Wiązajny przedstawiono w tabeli 21.

Tabela . Zużycie energii i emisja gazów cieplarnianych - budynki użyteczności publicznej

Wyszczególnienie	Zużycie energii (MWh/rok)	Wielkość emisji CO ₂ (Mg/rok)
Energia elektryczna	107,77	87,51
Ogrzewanie pomieszczeń	918,69	305,61
razem	1 026,46	393,12

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiązajny na lata 2016-2020

6.1.1.2. Oświetlenie uliczne

W roku bazowym na terenie Gminy Wiązajny funkcjonowało 111 lamp zużywających rocznie 14 641 kWh energii, co stanowiło znaczne obciążenie budżetu gminy oraz powodowało emisję dużej ilości CO₂ do atmosfery.

Zestawienie danych dotyczących zużycia energii elektrycznej na cele oświetlenia ulicznego w 2014 r. zaprezentowano w tabeli 22.

Tabela . Zużycie energii i emisja gazów cieplarnianych – oświetlenie uliczne

Wyszczególnienie	Zużycie energii (MWh/rok)	Wielkość emisji CO ₂ (Mg/rok)
Oświetlenie uliczne	14,64	11,89

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiązajny na lata 2016-2020

6.1.1.3. Transport

W niniejszym rozdziale przedstawiona została emisja CO₂ związana z realizacją zadań transportowych na terenie Gminy Wiązajny. W obliczeniach uwzględniono autobusy wykorzystywane do dowozu dzieci do

szkół oraz pojazdy OSP funkcjonujących na terenie gminy. Wielkość emisji związana z wykorzystaniem środków transportu została zaprezentowana w tabeli 23.

Tabela . Zużycie energii i emisja gazów cieplarnianych – transport

Rodzaj paliwa	Ilość paliwa (l)	Zużycie energii (MWh/rok)	Wielkość emisji CO ₂ (Mg/rok)
olej napędowy	24 000,00	239,90	64,05
benzyna	400,00	3,74	0,93

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiżajny na lata 2016-2020

6.1.2. Emisja z działalności społeczeństwa

W przedmiotowym rozdziale przedstawiono informacje o zużyciu energii oraz emisji CO₂ w sektorze społeczeństwa. Władze samorządowe nie mają bezpośredniego wpływu na poziom emisji gazów cieplarnianych w tej grupie, mogą jednak na nią pośrednio wpływać m.in. poprzez promowanie i współfinansowanie stosowania rozwiązań energooszczędnych. W sektorze społeczeństwa wyróżniono następujące grupy źródeł emisji:

- mieszkalnictwo – budynki mieszkalne (jedno i wielorodzinne) zlokalizowane na terenie Gminy Wiżajny;
- przemysł i usługi;
- transport.

6.1.2.1. Mieszkalnictwo

Analizą objęte zostały wszystkie gospodarstwa domowe funkcjonujące na terenie Gminy Wiżajny. Na poziom całkowitej emisji gazów cieplarnianych wpływało zużycie energii elektrycznej oraz energii cieplnej w budynkach.

Inwentaryzacja emisji CO₂ przeprowadzona została w oparciu o informacje pozyskane w ramach badania ankietowego przeprowadzonego wśród właścicieli i administratorów nieruchomości na terenie gminy. Wykorzystane zostały również zbiorcze dane statystyczne oraz standardowe wskaźniki zużycia energii cieplnej w budynkach mieszkalnych (ilość kWh/m² rocznie w zależności od roku budowy). Inwentaryzacją objęto 104 budynki zlokalizowane na terenie Gminy Wiżajny.

Sektor mieszkaniowy jest największym odbiorcą energii na terenie Gminy Wiżajny. Charakteryzuje się przy tym dużą dynamiką zmian źródeł zasilania w ciepło. W ostatnich latach zaobserwowano częściową wymianę źródeł ciepła na bardziej efektywne. Przeprowadzono także liczne prace termomodernizacyjne w budynkach.

Na terenie gminy nie funkcjonują ciepłownie zawodowe. 94,29% budynków zasilanych było ze źródła ciepła ogrzewającego cały obiekt, 5,71% posiadało piece zlokalizowane w poszczególnych pomieszczeniach.

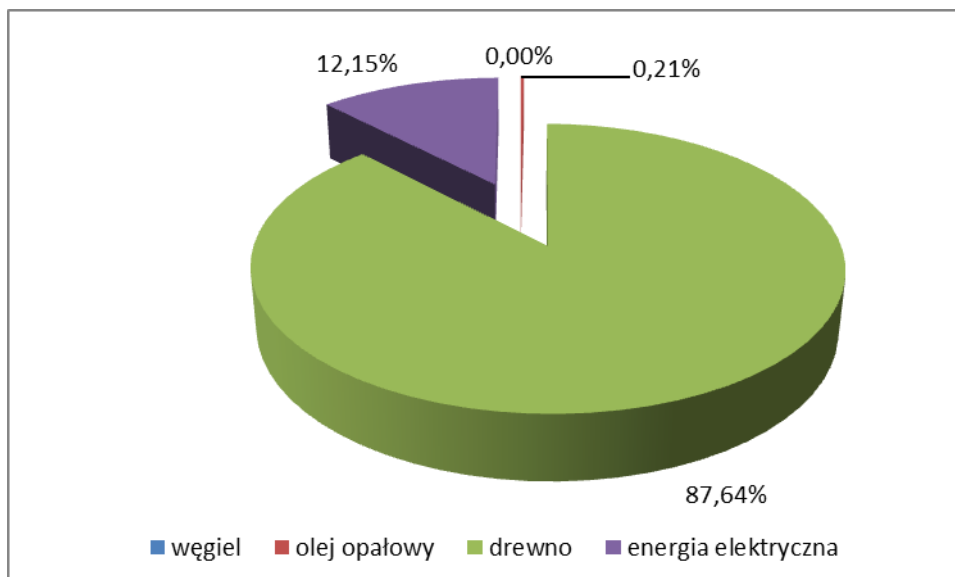
W tabeli 24 przedstawiono całkowite zużycie energii przez sektor mieszkalnictwa oraz odpowiadającą mu emisję CO₂.

Tabela . Zużycie energii i emisja gazów cieplarnianych – sektor mieszkalnictwa

Wyszczególnienie	Zużycie energii (MWh/rok)	Wielkość emisji CO ₂ (Mg/rok)
Energia elektryczna	1 670,71	1 356,62
Ogrzewanie pomieszczeń	52 123,16	23 096,10
razem	53 793,87	24 452,72

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiżajny na lata 2016-2020

Wykres . Struktura wykorzystania paliw w sektorze mieszkalnictwa

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wisajny na lata 2016-2020

Biorąc pod uwagę strukturę paliw wykorzystywanych na terenie Gminy Wisajny do ogrzewania budynków mieszkalnych należy wskazać, że dominowało tu drewno (87,64%). W mniejszym zakresie mieszkańcy wykorzystywali węgiel (12,15% budynków) oraz energię elektryczną i olej opałowy.

6.1.2.2. Przemysł, usługi

W związku z tym, że na terenie Gminy Wisajny brak jest zakładów przemysłowych, nie przeprowadzono inwentaryzacji emisji CO₂ w tym zakresie. Ewentualną emisję z drobnych zakładów zlokalizowanych w budynkach mieszkalnych uwzględniono w ramach danych dotyczących sektora mieszkalnictwa.

6.1.2.3. Transport

W tej grupie uwzględnione zostały wszystkie emisje związane ze zużyciem paliw silnikowych (benzyny, oleju napędowego, gazu LPG) przez pojazdy poruszające się po terenie gminy.

W obliczeniach wykorzystano dane o strukturze pojazdów zarejestrowanych na terenie Gminy Wisajny oraz wskaźniki średniego rocznego przebiegu pojazdów.

Całkowite zużycie energii związanej z transportem prywatnym oraz towarzyszącą mu emisję CO₂ przedstawiono w tabeli 25.

Tabela . Zużycie energii i wielkość emisji związana z transportem prywatnym

Wyszczególnienie	Zużycie energii (MWh/rok)	Wielkość emisji CO ₂ (Mg/rok)
Transport prywatny	31 849,81	9 831,05

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wisajny na lata 2016-2020

6.1.3. Podsumowanie wyników inwentaryzacji

Przeprowadzona inwentaryzacja ujawniła skalę emisji CO₂ w budynkach gminnych. Łączne zużycie energii w grupie związanej z działalnością samorządową wyniosło 1 284,75 MWh, co spowodowało emisję do atmosfery 469,99 Mg CO₂.

Tabela . Podsumowanie wyników inwentaryzacji – działalność samorządowa

Wyszczególnienie	Budynki użyteczności publicznej, komunalne	Oświetlenie uliczne	Transport gminny
Zużycie energii (MWh/rok)	1 026,46	14,64	243,64
Wielkość emisji CO ₂ (Mg/rok)	393,12	11,89	64,99

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wisajny na lata 2016-2020

Z kolei w zakresie działalności społeczeństwa największą emisję powodował sektor mieszkaniowy. Łączne zużycie energii z tytułu działalności społeczeństwa na terenie Gminy Wiżajny wyniosło w 2014 r. 85 643,68 MWh, co spowodowało emisję do atmosfery 34 283,77 Mg CO₂.

Tabela . Podsumowanie inwentaryzacji – działalność społeczeństwa

Wyszczególnienie	Mieszkalnictwo	Usługi	Transport prywatny
Zużycie energii (MWh/rok)	53 793,87	0,00	31 849,81
Wielkość emisji CO ₂ (Mg/rok)	24 452,72	0,00	9 831,05

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiżajny na lata 2016-2020

6.2. Prezentacja wyników kontrolnej inwentaryzacji emisji (MEI)

Kontrolna inwentaryzacja emisji (MEI) została przeprowadzona w 2021 r., zaś jako dane będące podstawą wyliczeń przyjęto informacje z 2020 r. W ramach kontrolnej inwentaryzacji emisji wykorzystano 73 ankiety pozyskane przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o., w których mieszkańcy oraz przedstawiciele gminy deklarowali chęć przyłączenia poszczególnych nieruchomości do sieci gazowej (wzór ankiety stanowi załącznik nr 2 do przedmiotowego dokumentu). Do określenia wielkości emisji uwzględniono także obserwowane tendencje oraz dostępne dane na temat zrealizowanych na terenie gminy inwestycji. Przy wyliczaniu emisji gazów cieplarnianych wykorzystano wskaźniki analogiczne jak w przypadku BEI.

6.2.1. Emisja związana z działalnością samorządową

W niniejszym rozdziale przedstawiono wyniki emisji gazów cieplarnianych MEI (CO₂) związanej z działalnością jednostki samorządu terytorialnego – Gminy Wiżajny. Analogicznie jak w przypadku BEI, w inwentaryzacji uwzględnione zostały następujące sektory:

- obiekty użyteczności publicznej,
- oświetlenie dróg i obiektów publicznych,
- transport.

6.2.1.1. Budynki użyteczności publicznej

W niniejszym rozdziale zaprezentowano emisję CO₂ wynikającą z użytkowania budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Wiżajny. W celu prezentacji zużycia energii uwzględniono realizację projektu, który spowodował obniżenie emisji generowanej przez obiekty Oczyszczalni Ścieków i Stacji Uzdatniania Wody w Wiżajnach – tytuł projektu: „Montaż odnawialnych źródeł energii na obiektach użyteczności publicznej w Gminie Wiżajny”. Celem głównym projektu było zwiększenie różnorodności pochodzenia energii poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii wraz z ich rozproszeniem.

Wskaźniki produktu:

1. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE - 2 szt.
2. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych – 45,07 ton równoważnika CO₂.
3. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych - 0,006 MWe.

Wskaźniki rezultatu:

1. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE – 55,50 MWht/rok.

Projekt zakończono w 2021 r.

Budynki użyteczności publicznej z terenu Gminy Wiżajny wyposażone są w źródła ciepła zlokalizowane bezpośrednio w budynkach. Opalane są one olejem opałowym oraz energią elektryczną. W wyniku realizacji wskazanego powyżej projektu 2 obiekty zostały wyposażone w instalacje fotowoltaiczne.

Szczegółowe informacje o zużyciu energii oraz emisji gazów cieplarnianych przez budynki użyteczności publicznej zlokalizowane na terenie Gminy Wiżajny przedstawiono w tabeli 28.

Tabela . Zużycie energii i emisja gazów cieplarnianych - budynki użyteczności publicznej

Wyszczególnienie	Zużycie energii (MWh/rok)	Wielkość emisji CO ₂ (Mg/rok)
Energia elektryczna	78,45	63,70
Ogrzewanie pomieszczeń	758,25	285,16
razem	836,70	348,86

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego

6.2.1.2. Oświetlenie uliczne

Zestawienie danych dotyczących zużycia energii elektrycznej na cele oświetlenia ulicznego w 2020 r. zaprezentowano w tabeli 29.

Tabela . Zużycie energii i emisja gazów cieplarnianych – oświetlenie uliczne

Wyszczególnienie	Zużycie energii (MWh/rok)	Wielkość emisji CO ₂ (Mg/rok)
Oświetlenie uliczne	15,25	12,38

Źródło: Opracowanie własne

6.2.1.3. Transport

W niniejszym rozdziale przedstawiona została emisja CO₂ związana z realizacją zadań transportowych na terenie Gminy Wiżajny. W obliczeniach uwzględniono autobusy wykorzystywane do dowozu dzieci do szkół oraz pojazdy OSP funkcjonujących na terenie gminy. W związku z tym, że 2020 r. był okresem pandemii, przy szacowaniu liczby przejazdów opierano się na danych z 2019 r. Wielkość emisji związana z wykorzystaniem środków transportu została zaprezentowana w tabeli 30.

Tabela . Zużycie energii i emisja gazów cieplarnianych – transport

Rodzaj paliwa	Ilość paliwa (l)	Zużycie energii (MWh/rok)	Wielkość emisji CO ₂ (Mg/rok)
olej napędowy	21 000,00	209,92	56,05
benzyna	350,00	3,27	0,81

Źródło: Opracowanie własne

6.2.2. Emisja z działalności społeczeństwa

W przedmiotowym rozdziale przedstawiono informacje o zużyciu energii oraz emisji CO₂ w sektorze społeczeństwa. Analogicznie jak w przypadku BEI, w sektorze społeczeństwa wyróżniono następujące grupy źródeł emisji:

- mieszkalnictwo – budynki mieszkalne (jedno i wielorodzinne) zlokalizowane na terenie Gminy Wiżajny;
- przemysł i usługi;
- transport.

6.2.2.1. Mieszkalnictwo

Analizą objęte zostały wszystkie gospodarstwa domowe funkcjonujące na terenie Gminy Wiżajny. Na poziom całkowitej emisji gazów cieplarnianych wpływało zużycie energii elektrycznej oraz energii cieplnej w budynkach.

Inwentaryzacja emisji CO₂ przeprowadzona została w oparciu o informacje pozyskane w ramach badania ankietowego przeprowadzonego wśród właścicieli i administratorów nieruchomości na terenie gminy. Wykorzystane zostały również zbiorcze dane statystyczne oraz standardowe wskaźniki zużycia energii cieplnej w budynkach mieszkalnych (ilość kWh/m² rocznie w zależności od roku budowy). Inwentaryzacją objęto 68 budynków zlokalizowanych na terenie Gminy Wiżajny.

Sektor mieszkaniowy był największym odbiorcą energii na terenie Gminy Wiżajny. Charakteryzował się przy tym dużą dynamiką zmian źródeł zasilania w ciepło. W ostatnich latach zaobserwowano częściową wymianę źródeł ciepła na bardziej efektywne. Przeprowadzono także liczne prace

termomodernizacyjne w budynkach. W związku z licznymi programami dotacyjnymi i pożyczkowymi zamontowano także znaczną ilość instalacji OZE.

Na terenie gminy nie funkcjonowały ciepłownie zawodowe. 91,72% budynków zasilanych było ze źródła ciepła ogrzewającego cały obiekt, a 9,28% posiadało piece zlokalizowane w poszczególnych pomieszczeniach.

W 2021 r. planowane jest także zakończenie realizacji projektu: „Montaż odnawialnych źródeł energii na budynkach indywidualnych w Gminie Wiżajny”. Przedsięwzięcie obejmuje montaż instalacji fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych dostarczających energię na potrzeby budynków mieszkalnych zlokalizowanych na terenie Gminy Wiżajny. W ramach projektu zaplanowano montaż 18 szt. kolektorów słonecznych oraz 32 szt. instalacji fotowoltaicznych dla 43 budynków mieszkalnych. W przypadku 7 budynków (16,28%) przewidziano montaż instalacji hybrydowych. Celem projektu jest zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych przez Gminę Wiżajny poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych dla budynków mieszkalnych. Inwestycja przyczynia się do osiągnięcia następujących wskaźników:

1) produktu:

- Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE – 32 szt.;
- Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE – 18 szt.;
- Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych – 0,09 MWt;
- Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych – 0,13 MWe;
- Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych – 146,88 tony równoważnika CO₂;

2) rezultatu:

- Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE – 158,39 MWhe;
- Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE – 53,74 MWht/rok.

W tabeli 31 przedstawiono całkowite zużycie energii przez sektor mieszkalnictwa oraz odpowiadającą mu emisję CO₂.

Tabela . Zużycie energii i emisja gazów cieplarnianych – sektor mieszkalnictwa

Wyszczególnienie	Zużycie energii (MWh/rok)	Wielkość emisji CO ₂ (Mg/rok)
Energia elektryczna	1 250,71	1 015,58
Ogrzewanie pomieszczeń	45 123,16	18 096,05
razem	46 373,87	19 111,63

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego

Biorąc pod uwagę strukturę paliw wykorzystywanych na terenie Gminy Wiżajny do ogrzewania budynków mieszkalnych należy wskazać, że dominowało tu drewno (82,65%). W mniejszym zakresie mieszkańcy wykorzystywali węgiel (13,15% budynków) oraz energię elektryczną i olej opałowy. Mieszkańcy realizują także inwestycje związane z montażem paneli fotowoltaicznych, pomp ciepła, kolektorów słonecznych oraz są zainteresowani wykonaniem takich przedsięwzięć w kolejnych latach.

6.2.2.2. Przemysł, usługi

W związku z tym, że na terenie Gminy Wiżajny brak jest zakładów przemysłowych, analogicznie jak w przypadku BEI, nie przeprowadzono inwentaryzacji emisji CO₂ w tym zakresie.

6.2.2.3. Transport

W tej grupie uwzględnione zostały wszystkie emisje związane ze zużyciem paliw silnikowych (benzyny, oleju napędowego, gazu LPG) przez pojazdy poruszające się po terenie gminy. W obliczeniach uwzględniony został zarówno ruch lokalny jak i ruch tranzytowy.

Całkowite zużycie energii związanej z transportem prywatnym oraz towarzyszącą mu emisję CO₂ przedstawiono w tabeli 32.

Tabela . Zużycie energii i wielkość emisji związana z transportem prywatnym

Wyszczególnienie	Zużycie energii (MWh/rok)	Wielkość emisji CO ₂ (Mg/rok)
Transport prywatny	23 359,23	8 523,63

Źródło: Opracowanie własne

6.2.3. Podsumowanie wyników inwentaryzacji

Przeprowadzona inwentaryzacja ujawniła skalę emisji CO₂ w budynkach gminnych. Łączne zużycie energii w grupie związanej z działalnością samorządową wyniosło 1 065,14 MWh, co spowodowało emisję do atmosfery 418,11 Mg CO₂.

Tabela . Podsumowanie wyników inwentaryzacji – działalność samorządowa

Wyszczególnienie	Budynki użyteczności publicznej	Oświetlenie uliczne	Transport gminny
Zużycie energii (MWh/rok)	836,70	15,25	213,19
Wielkość emisji CO ₂ (Mg/rok)	348,86	12,38	56,86

Źródło: Opracowanie własne

Z kolei w zakresie działalności społeczeństwa największą emisję powodował sektor mieszkaniowy. Łączne zużycie energii z tytułu działalności społeczeństwa na terenie Gminy Wizajny wyniosło w 2020 r. 69 733,10 MWh, co spowodowało emisję do atmosfery 27 635,26 Mg CO₂.

Tabela . Podsumowanie inwentaryzacji – działalność społeczeństwa

Wyszczególnienie	Mieszkalnictwo	Usługi	Transport prywatny
Zużycie energii (MWh/rok)	46 373,87	0,00	23 359,23
Wielkość emisji CO ₂ (Mg/rok)	19 111,63	0,00	8 523,63

Źródło: Opracowanie własne

6.3. Porównanie wyników inwentaryzacji emisji (BEI i MEI)

W tabeli 35 przedstawiono zestawienie wyników inwentaryzacji bazowej i kontrolnej. Wynika z niej, że do 2020 r. nie udało się w pełni zrealizować zakładanego w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wizajny na lata 2016-2020 celu strategicznego zakładającego ograniczenie poziomu emisji dwutlenku węgla o 21,00% w stosunku do danych za rok 2014, w związku z czym konieczne jest dalsze podejmowanie działań mających na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych.

Tabela . Zestawienie wyników inwentaryzacji – BEI i MEI

Wyszczególnienie	BEI	MEI	% redukcji
Zużycie energii (MWh/rok)	86 928,42	70 798,24	18,56%
Wielkość emisji CO ₂ (Mg/rok)	34 753,77	28 053,36	19,28%

Źródło: Opracowanie własne

7. Identyfikacja obszarów problemowych

Analiza zasobów Gminy Wiżajny wykazała następujące obszary problemowe, przy których wskazano najbardziej znaczące braki:

1. Budynki użyteczności publicznej:

- a. niewystarczający poziom efektywności energetycznej części budynków,
- b. niewystarczający poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej,
- c. niewystarczający poziom termomodernizacji części budynków.

2. Budynki indywidualne:

- a. niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców gminy,
- b. niewystarczający poziom efektywności energetycznej części budynków,
- c. niewystarczający poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- d. niewystarczający poziom termomodernizacji budynków.

3. Infrastruktura drogowa:

- a. niedostateczny stan nawierzchni dróg przebiegających przez Gminę Wiżajny,
- b. niewystarczający stan techniczny oraz ilość tras rowerowych.

8. Wykaz planowanych działań

W ramach PGN zaprezentowano zestawienie inwestycji, które samorząd gminny planuje zrealizować w celu zmniejszenia emisji CO₂ z terenu gminy.

Nazwa projektu	Budowa instalacji do wykorzystania odnawialnych źródeł energii
Szacunkowy koszt całkowity projektu (w zł)	8 000 000,00 zł
Opis projektu	
Zadanie obejmuje budowę instalacji fotowoltaicznych, kolektorów słonecznych, pomp ciepła, kotłów na biomasę oraz pozostałych źródeł wykorzystujących OZE, które będą wykorzystywane do produkcji energii na potrzeby własne poszczególnych obiektów.	
Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu	Gmina Wiżajny, mieszkańcy, przedsiębiorcy
Przewidywany termin realizacji projektu	do 2030 r.
Szacunkowa redukcja zużycia energii [MWh]	620,45
Szacunkowa produkcja energii z OZE [MWh]	620,45
Szacunkowa redukcja emisji CO₂ [Mg CO₂/rok]	442,07
Nazwa projektu	Przebudowa dróg gminnych na terenie Gminy Wiżajny oraz budowa ścieżek rowerowych
Szacunkowy koszt całkowity projektu (w zł)	15 000 000,00
Opis projektu	
-przebudowa dróg gminnych, -modernizacja nawierzchni dróg, -budowa ścieżek rowerowych, -modernizacja istniejących ścieżek rowerowych.	
Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu	Gmina Wiżajny
Przewidywany termin realizacji projektu	do 2030 r.
Szacunkowa redukcja zużycia energii [MWh]	2 040,00
Szacunkowa produkcja energii z OZE [MWh]	0,00
Szacunkowa redukcja emisji CO₂ [Mg CO₂/rok]	850,00
Nazwa projektu	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na terenie gminy

Szacunkowy koszt całkowity projektu (w zł)	6 000 000,00 zł
Opis projektu	
-wymiana pieców indywidualnych w budynkach mieszkalnych, użyteczności publicznej	
Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu	Gmina Wiązajny, mieszkańcy
Przewidywany termin realizacji projektu	do 2030 r.
Szacunkowa redukcja zużycia energii [MWh]	Brak możliwości oszacowania
Szacunkowa produkcja energii z OZE [MWh]	Brak możliwości oszacowania
Szacunkowa redukcja emisji CO ₂ [Mg CO ₂ /rok]	Brak możliwości oszacowania
Nazwa projektu	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, budynków indywidualnych oraz obiektów, w których prowadzona jest działalność gospodarcza
Szacunkowy koszt całkowity projektu (w zł)	4 000 000,00
Opis projektu	
-termomodernizacja budynków mieszkalnych, -termomodernizacja obiektów, w których prowadzona jest działalność gospodarcza	
Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu	Gmina Wiązajny, mieszkańcy, przedsiębiorcy
Przewidywany termin realizacji projektu	do 2030 r.
Szacunkowa redukcja zużycia energii [MWh]	Brak możliwości oszacowania
Szacunkowa produkcja energii z OZE [MWh]	Brak możliwości oszacowania
Szacunkowa redukcja emisji CO ₂ [Mg CO ₂ /rok]	Brak możliwości oszacowania
Nazwa projektu	Podnoszenie poziomu świadomości mieszkańców w zakresie ograniczania niskiej emisji
Szacunkowy koszt całkowity projektu (w zł)	Brak możliwości oszacowania
Opis projektu	
Działania edukacyjne będą miały na celu przede wszystkim zwiększenie świadomości ekologicznej osób zamieszkujących Gminę Wiązajny. Dotyczyć będą obszarów: poprawa efektywności energetycznej, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zrównoważony transport, wpływ działalności człowieka na środowisko, ukazanie korzyści tego typu działań dla lokalnych społeczności. Będzie to skutkowało zmianą nawyków, a także zwiększonym zaangażowaniem użytkowników budynków w działania proekologiczne.	
Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu	Gmina Wiązajny
Przewidywany termin realizacji projektu	do 2030 r.
Szacunkowa redukcja zużycia energii [MWh]	Wpływ pośredni
Szacunkowa produkcja energii z OZE [MWh]	Wpływ pośredni
Szacunkowa redukcja emisji CO ₂ [Mg CO ₂ /rok]	Wpływ pośredni
Nazwa projektu	Akcje promocyjne
Szacunkowy koszt całkowity projektu (w zł)	Brak możliwości oszacowania
Opis projektu	
Gminy podejmują szereg działań w zakresie efektywnego gospodarowania energią oraz ograniczenia negatywnych skutków dla środowiska, jakie niesie za sobą jej użytkowanie. Konieczne jest jednak prowadzenie akcji promocyjnych, dzięki którym mieszkańcy gminy zdobędą informacje na temat działań podejmowanych przez gminę oraz ich efektach. Skutecznym narzędziem promocji takich inicjatyw są informacje edukacyjno-informacyjne publikowane na portalach internetowych. Tematyka publikacji dotyczyć będzie także szeroko pojętej efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii, ekojazdy i zrównoważonego transportu. Dobrym nośnikiem informacji są także publikacje w lokalnej prasie, np. cykl artykułów poświęcony efektywności energetycznej, OZE, zrównoważonemu transportowi. Ważne w tego typu działaniach jest zachęcenie do udziału społeczności lokalnej.	
Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu	Gmina Wiązajny
Przewidywany termin realizacji projektu	do 2030 r.
Szacunkowa redukcja zużycia energii [MWh]	Wpływ pośredni

Szacunkowa produkcja energii z OZE [MWh]	Wpływ pośredni
Szacunkowa redukcja emisji CO₂ [Mg CO₂/rok]	Wpływ pośredni
Nazwa projektu	Wdrażanie systemu zielonych zamówień/zakupów publicznych
Szacunkowy koszt całkowity projektu (w zł)	Działanie bezkosztowe
Opis projektu	
<p>Zielone zamówienia publiczne oznaczają politykę, w ramach której podmioty publiczne włączają kryteria i/lub wymagania ekologiczne do procesu zakupów (procedur udzielania zamówień publicznych) i poszukują rozwiązań ograniczających negatywny wpływ produktów/usług na środowisko oraz uwzględniających cały cykl życia produktów, a poprzez to wpływają na rozwój i upowszechnienie technologii środowiskowych. W ramach wprowadzania systemu zielonych zamówień publicznych zaleca się włączać kryteria oraz wymagania środowiskowe do procedur udzielania zamówień publicznych. Bardzo ważną kwestię stanowi informowanie na temat prowadzonej polityki w zakresie zamówień ekologicznych szerokiego ogółu osób zainteresowanych, łącznie z obecnymi oraz potencjalnymi dostawcami, usługodawcami oraz wykonawcami, tak aby mogli oni wziąć pod uwagę związane z tym nowe wymagania.</p>	
Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu	Gmina Wiązajny
Przewidywany termin realizacji projektu	do 2030 r.
Szacunkowa redukcja zużycia energii [MWh]	Wpływ pośredni
Szacunkowa produkcja energii z OZE [MWh]	Wpływ pośredni
Szacunkowa redukcja emisji CO₂ [Mg CO₂/rok]	Wpływ pośredni

9. Aspekty organizacyjne i finansowe

9.1. Koordynacja PGN i struktury organizacyjne

PGN nie jest dokumentem zamkniętym. Jego zapisy będą podlegały okresowemu monitoringowi, pozwalającemu na modyfikację zapisów dokumentu w przypadku zmiany warunków zewnętrznych mających wpływ na realizację celów planu.

Etap wdrożenia i ewaluacji działań jest kluczowym elementem realizacji założeń Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. W ramach planu określone zostały konkretne zadania, które mają zostać wdrożone w okresie realizacji PGN. Przy realizacji poszczególnych zadań sporządzony zostanie szczegółowy harmonogram zapewniający ich realizację zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie zapisów PGN jest Wójt Gminy Wiżajny. Poszczególne działania realizowane będą przez pracowników Urzędu Gminy Wiżajny. W celu koordynacji całości procesu realizacji działań i kontroli osiągniętych efektów postuluje się powołanie jednostki bądź zespołu koordynującego prowadzone zadania.

Do najważniejszych zadań jednostki koordynującej należeć będzie:

- kontrola i w razie potrzeby korekta Planu w perspektywie realizacji celów do roku 2025 oraz do roku 2030;
- monitorowanie dostępności zewnętrznych środków finansowych umożliwiających realizację zadań;
- raportowanie postępów realizacji Planu do Wójta Gminy Wiżajny;
- informowanie opinii publicznej o osiągniętych rezultatach i budowanie poparcia społecznego dla realizowanych działań – kontakt ze stowarzyszeniami i organizacjami społecznymi działającymi na terenie gminy.

Dla skutecznego wdrożenia działań konieczne jest ustalenie źródła i sposobu finansowania. Przewiduje się, że działania będą finansowane ze środków zewnętrznych i z budżetu gminy. Ze względu na znaczące koszty realizacji zadań, konieczne jest pozyskanie finansowania zewnętrznego. Środki są dostępne w postaci krajowych i europejskich funduszy, oraz środków międzynarodowych, w formie preferencyjnych kredytów i bezzwrotnych pożyczek i dotacji.

Planując szczegółową realizację działań należy uwzględnić terminy w jakich można ubiegać się o środki z zewnętrznych źródeł finansowania.

Monitoring działań będzie polegał na zbieraniu informacji o postępach w realizacji zadań oraz ich efektach.

Do danych zbieranych na potrzeby monitoringu należą:

- terminy realizacji planowanych zadań, jednostki realizujące i postępy prac;
- koszty poniesione na realizację zadań;
- osiągnięte rezultaty działań (efekty redukcji emisji i zużycia energii);
- napotkane przeszkody w realizacji zadania;
- ocena skuteczności działań (w szczególności w jakim stopniu zrealizowano założone cele).

Efektom ewaluacji będzie ocena, czy działania są w rzeczywistości na tyle skuteczne, na ile zakładano i czy nie jest wymagana modyfikacja planu. Jeżeli działania nie będą przynosiły zakładanych rezultatów konieczna będzie aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiżajny.

Proponowane wskaźniki monitoringu zaprezentowano w tabeli 36.

Tabela . Proponowane wskaźniki monitoringu realizacji PGN

Sektor	Wskaźnik
Transport	Długość ścieżek rowerowych w km
	Długość zmodernizowanych dróg gminnych
Budynki	Całkowite zużycie energii w budynkach użyteczności publicznych
	Całkowite zużycie energii w budynkach mieszkalnych

Źródło: „Poradnik. Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP)”

9.2. Budżet, źródła finansowania inwestycji

Działania przewidziane w PGN będą finansowane zarówno ze środków własnych Gminy Wiązajny, jak i środków zewnętrznych. Możliwość pozyskania środków z programów krajowych i europejskich jest kluczowym elementem planowania budżetu w zakresie wybranych działań do realizacji. We własnym zakresie – konieczne jest uwzględnienie działań w wieloletnich prognozach finansowych oraz w budżecie gminy i budżecie jednostek jej podległych, na każdy rok. Przewiduje się pozyskanie również zewnętrznego wsparcia finansowego dla planowanych działań w formie bezzwrotnych dotacji, pożyczek, wykorzystania formuły ESCO i kredytów.

Ponieważ nie można szczegółowo zaplanować w budżecie Gminy Wiązajny wszystkich wydatków z wyprzedzeniem, zwłaszcza tych dotyczących kolejnych lat aż do 2030 r., kwoty przewidziane na realizację poszczególnych zadań należy traktować jako szacunkowe zapotrzebowanie na finansowanie, a nie planowane kwoty do wydatkowania. Kwoty te powinny zostać uwzględnione w Wieloletniej Prognozie Finansowej (zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych).

Przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiązajny na lata 2021-2030 będą mogły być sfinansowane w ramach następujących źródeł:

- fundusze unijne, w tym m.in.:
 - o Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS);
 - o Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027;
 - o Program Fundusze Europejskie dla Podlaskiego na lata 2021-2027;
- środki dystrybuowane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- środki dystrybuowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- środki pochodzące z funduszu norweskiego;
- system białych certyfikatów;
- partnerstwo Publiczno-Prywatne;
- finansowanie w formule ESCO.

10. Spis tabel, wykresów, rysunków

Załącznik 1. Harmonogram rzeczowo-finansowy

Nr	Planowane działania				Oczekiwane efekty		
	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu	Przewidywany termin realizacji projektu	Szacunkowy koszt całkowity projektu (w zł)	Oszczędności energii	Wytwarzanie energii odnawialnej	Redukcja emisji CO ₂
					[MWh/r]	[MWh/r]	[Mg CO ₂ /r]
1	Budowa instalacji do wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Gmina Wiązajny, mieszkańcy, przedsiębiorcy	do 2030 r.	8 000 000,00	620,45	620,45	442,07
2	Przebudowa dróg gminnych na terenie Gminy Wiązajny oraz budowa ścieżek rowerowych	Gmina Wiązajny	do 2030 r.	15 000 000,00	2 040,00	0,00	850,00
3	Wymiana indywidualnych	Gmina Wiązajny, mieszkańcy	do 2030 r.	6 000 000,00	Brak możliwości	Brak możliwości	Brak możliwości

	źródeł ciepła na terenie gminy				oszacowania	oszacowania	oszacowania
4	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, budynków indywidualnych oraz obiektów, w których prowadzona jest działalność gospodarcza	Gmina Wizajny, mieszkańcy, przedsiębiorcy	do 2030 r.	4 000 000,00	Brak możliwości oszacowania	Brak możliwości oszacowania	Brak możliwości oszacowania
5	Podnoszenie poziomu świadomości mieszkańców w zakresie ograniczania niskiej emisji	Gmina Wizajny	do 2030 r.	Brak możliwości oszacowania	Wpływ pośredni	Wpływ pośredni	Wpływ pośredni
6	Akcje promocyjne	Gmina Wizajny	do 2030 r.	Brak możliwości oszacowania	Wpływ pośredni	Wpływ pośredni	Wpływ pośredni
7	Wdrażanie systemu zielonych zamówień/zakupów publicznych	Gmina Wizajny	do 2030 r.	Działanie bezkosztowe	Wpływ pośredni	Wpływ pośredni	Wpływ pośredni

Załącznik 2. Wzór ankiety

Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.
Oddział Zakład Gazowniczy w Białymstoku
ul. Sosabowskiego 24 15-182 Białystok
tel. 85 675 68 09
e-mail: bialystok@psgaz.pl

ANKIETA

Szanowni Państwo,

Zwracamy się do Państwa z uprzejmą prośbą o wypełnienie poniższej ankiety, która ma na celu rozeznania Państwa zapotrzebowania na gaz ziemny. Wyniki ankiety zostaną wykorzystane przez PSG sp. z o.o. do opracowania możliwości gazyfikacji Państwa miejscowości.

Prosimy o przekazanie wypełnionych i podpisanych ankiet do Zakładu Gazowniczego w Białymstoku lub przesłanie mailem na adres: kamil.rutkowski@psgaz.pl

Prosimy zaznaczyć wybraną odpowiedź znakiem „x” lub uzupełnić w wykropkowanych miejscach.

1. Czy jesteście Państwo zainteresowani korzystaniem z gazu ziemnego?

TAK NIE

Jeśli TAK, to proszę odpowiedzieć na pozostałe pytania.

2. Przewidywany termin rozpoczęcia odbioru paliwa gazowego:

3. Użytkownik gazu:

A. Gospodarstwo domowe:

1. Typ budynku:

jednorodzinny
 wielorodzinny

2. Cel wykorzystania paliwa gazowego:

przygotowanie posiłków
 przygotowanie ciepłej wody użytkowej
 ogrzewanie pomieszczeń
 inne (jakie)?
powierzchnia ogrzewalna budynku [m²]

3. Informacje dotyczące budynku (miejsce odbioru gazu):

istniejący (rok budowy)
planowany (rok ukończenia budowy)
w trakcie budowy (rok ukończenia budowy)

Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o., ul. Wojciecha Bandrowskiego 16, 33-100 Tamów
Oddział Zakład Gazowniczy w Białymstoku, ul. Gen. Stanisława Sosabowskiego 24, 15-182 Białystok
KRS 0000374001, Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XII Wydział Gospodarczy KRS
NIP 5252496411, REGON 142739519, Kapitał Zakładowy: 10 488 917 050 zł
www.psgaz.pl

4. Rodzaj i roczne zużycie wykorzystywanego obecnie do celów grzewczych paliwa:

- węgiel (miał) (tona/rok)
- olej opałowy (litr/rok)
- energia elektryczna (kWh/rok)
- gaz propan- butan (litr/rok)
- inne (jakie)?

B. Handel, Usługi, Inne:

1. Cel wykorzystania paliwa gazowego:

- przygotowanie posiłków
 - przygotowanie ciepłej wody użytkowej
 - ogrzewanie pomieszczeń
 - technologia procesu produkcyjnego
 - inne (jakie)?
- powierzchnia ogrzewalna budynku [m²]

2. Moc zainstalowanych urządzeń: [kW]

2.1. Rodzaj i ilość wszystkich urządzeń gazowych, które będą podłączone do przedmiotowej instalacji gazowej:

Urządzenie	moc urządzenia [kW]	liczba urządzeń [szt.]	łącznie moc urządzeń [kW]
razem			

2.2. Wymagane ciśnienie paliwa gazowego w punkcie dostarczania i odbioru:

minimalne kPa

maksymalne kPa

3. Zapotrzebowanie na paliwo gazowe:

w roku:	Rok rozpoczęcia 20.....	20.....	20.....	20.....	Docelowo 20.....
maks. roczne [tys. m ³ /rok]					
min. roczne [tys. m ³ /rok]					
maks. dobowe [m ³ /dobę]					
min. dobowe [m ³ /dobę]					
maks. godzinowe [m ³ /h]					
min. godzinowe [m ³ /h]					

4. Charakterystyka odbioru paliwa gazowego:

rok	% poboru rocznego			
	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał
20.....				
20.....				
20.....				

5. Rodzaj i roczne zużycie wykorzystywanego obecnie do celów grzewczych paliwa:

- węgiel (miał) (tona/rok)
 olej opałowy (litr/rok)
 energia elektryczna (kWh/rok)
 gaz propan- butan (litr/rok)
 inne (jakie)?

Dane osobowe:

Imię i nazwisko Właściciela:

Adres do korespondencji:

Adres/lokalizacja budynku-budowy (numer działki budowlanej):

Telefon kontaktowy/e-mail:

Oświadczam, że zostałam/em poinformowana/y że przyłączenie do sieci gazowej związane jest z koniecznością uiszczenia opłaty przyłączeniowej, zgodnie z obowiązującą „Taryfą dla usług dystrybucji paliw gazowych i usług regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego”.

.....
 miejsce i data

.....
 czytelny podpis

Przetwarzanie danych osobowych:

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r. (RODO) informuję, iż Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest PSG Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Wojciecha Bandrowskiego 16, 33-100 Tarnów. Dane kontaktowe do Inspektora Ochrony Danych: iodo@psgaz.pl.

Dane osobowe Zamawiającego będą przetwarzane w celu i zakresie niezbędnym do przeprowadzenia analizy potencjału sprzedaży usługi dystrybucyjnej na podstawie zawartej umowy lub działań na żądanie Zamawiającego przed jej zawarciem (RODO Art. 6, ust. 1, lit. b). Podane dane będą przetwarzane do momentu podjęcia decyzji o możliwości przyłączenia do sieci PSG sp. z o.o.

Ponadto, dane osobowe Zamawiającego mogą zostać udostępnione kancelariom prawnym, firmom doradczym i dostawcom systemów informatycznych, z którymi współpracuje Administrator.

Zamawiający posiada prawo dostępu do treści swoich danych oraz prawo ich sprostowania, usunięcia, ograniczenia przetwarzania, prawo do przenoszenia danych, prawo do wniesienia sprzeciwu.

Zamawiający posiada prawo do wniesienia skargi do właściwego organu nadzorczego w zakresie ochrony danych osobowych, gdy uzna, iż przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy ogólnego Rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r.

Podanie danych osobowych Zamawiającego jest dobrowolne jednak niezbędne do przeprowadzenia analizy potencjału.

DZIĘKUJEMY

Dziękujemy za poświęcony nam czas i wypełnienie ankiety. Dołożymy wszelkich starań, aby byli Państwo zadowoleni z naszych usług oraz mogli korzystać z wygodnego i ekologicznego paliwa, jakim jest gaz ziemny.

Przydatne informacje:

1. Obowiązki Przedsiębiorstwa gazowniczego wynikające z zawartej umowy o przyłączenie do sieci gazowej:
 - Wykonanie projektu budowlanego sieci gazowej oraz uzyskanie wszystkich niezbędnych zgód, pozwoleń oraz praw do dysponowania nieruchomością na których będzie przebiegać sieć gazowa,
 - Wybudowanie sieci gazowej, wraz z przyłączami,
 - Zakup i zainstalowanie szafki gazowej, reduktora oraz gazomierza.
2. Obowiązki Podmiotu ubiegającego się o przyłączenie (Klienta) wynikające z zawartej umowy o przyłączenie do sieci gazowej:
 - Dokonanie wpłaty opłaty za przyłączenie w wysokości około **1915,70 zł (netto), 2356,31 zł (brutto)** – dla przyłącza gazowego o mocy przyłączeniowej do 10 m³/h i długości do 15 mb,
 - Wykonanie projektu (wraz z pozwoleniem na budowę) oraz wybudowanie wewnętrznej instalacji gazowej,
 - Zakup kotła gazowego c.o./c.w., kuchni gazowej.

